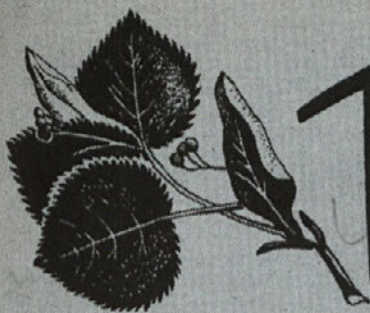

Tabor

1946 GENERAL LEON RUPNIK 1996

1996

EL FORTIN

9-10

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo
lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene
Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación, armado e impresión:
Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina, Tel. 362-7215 - Fax: 307-1044

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte na naslov:
Bogoslav Sustersic, Gral. Vacca 988 (1686) Hurlingham,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

Dopise, članke in ostalo pošto pošljite na naslov:
Ivan Korošec, A. Lanz (C. 24) 4391, 1884 Berazategui,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

**KO „TABOR“ PREBERETE,
POŠLJITE GA V DOMOVINO!**

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Septiembre-Octubre 1996 • Buenos Aires • September-Oktober 1996

4. 9. 1946

Dan, ki bi lahko bil zgubljen v zgodovini. Kot milijoni.

Če ni bilo pesnika, da bi v nenadnem vzburku ohranil razpoloženje v mehkem verzu, bi dan lahko bil zgubljen v zgodovini. Kot milijoni.

V gramozno jamo zapelje olivnozeleni kamion. Na ogrodju so pod rdečo zvezdo še vidni prepleskani znaki amerikanske vojske.

Zvozila se spusti mož v temnosivi nedeljski obleki. — Ljudje so ga bili vajeni videti v njej. Bila je edina nedeljska obleka, ki jo je imel. In še ta je bila pri desnem žepu zakrpana. — Beli lasje so skrbno počesani nazaj. Snežna brada je čedno razdeljena čez polovico.

Visok, vzravnani stopa mož v dno gramozne jame. Mnogo jih je šlo pred njim minula leta. Isto pot. Vsi so bili nedolžni. Talci izza 1942. Sedaj je na vrsti on, ki je preprečil, da se nedolžni niso več opotekali preko gramoznih tal. Pa bi bil zaslužen večne hvaležnosti, če bi odkupil to pot enemu samemu Slovencu.

Zato stopa visok, vzravnani.

Navzlic letom, ki so pobelila njegovo glavo. Navzlic nočem, ko mu niso dali spati, dokler niso zlomili volje, ki so mu jo zapustili v dediščino kremeniti notranjski kmečki predniki. Navzlic vbrižganemu mamilu, ki še vdno peče v topli krvi. Navzlic sramotanju. Navzlic krivicam. Navzlic protivništvu značajnih pritlikavcev. Navzlic preziru. Navzlic klevetam. Navzlic blatenju. Navzlic vsemu...

Vse to je sedaj tako daleč, tako majceno, majceno... Ničevo!

Vseobsežna in nezadržno zavestna je samo blesteče čista vest, ki možu razganja prsi. V jasnem pogledu se izraža, ko se njegove sinje oči srečajo z velikim soncem.

Tako jasen bo njegov pogled, ko se bo na koncu gramozne jame obrnil in obstal pod sipino. Mož to ve.

Takrat bo spričo ničevosti velik, povsod prisoten samo tisti večni trenutek, ko se bo zopet združil z legijonom, od katerega so ga ločili...

Zares; malenkostno je vse v primeri s tistim večnim trenutkom, ki je sedaj tako veličastno blizu...

Samo še korak... dva...

Visoko vzravnani mož v temnosivi, zakrpani, edini nedeljski obleki je nestrpen... —

Iz globine notranjosti mu sam od sebe vzburkne nezadržan krik: „ŽIVEL SLOVENSKI NAROD!“

Potem samo tresk!

Samo sunek... —

Mož v temnosivi, zakrpani, edini nedeljski obleki začudeno odpre sinje oči...

Veliko sonce nad zasavskimi hribi se ujame v sprašujočem pogledu in se združi z jasnostjo zavesti:

To je že večnost!

Legijon dvanajst tisočev je že z njim.

Za večno!

Vščemečem žaru večnega dne skupaj z njim — ves mlad drovi v napad...

In jih je dvanajstkrat dvanajst tisočev... In jih je vedno več... Kdo jih prešteje? — Ni konca! — Vsi bodoči rodovi Slovencev gredo z njim... Naprej... V neskončno sonce!

Mož se je zrušil na obraz. Ko je oči zaprl, mu je iz ust burknil slap vroče krvi. Spustil se je preko sive, čedno po sredini razdeljene brade in usahnul v zemljo, da skupaj s krojo tisočev zarodi kal nenehne rasti...

Umrl je prvi rodu, ki je bil pozvan, da je rod herojev, ki je prižgal žarko luč za razsvetljenje pojmov.

Ljubljansko barje je dahnilo belo tenčico preko negibnega moža, ki se je v zadnjem krču zagrizel v slovensko zemljo...

Potem je bil dan ves zlat!

Ker je šel v zgodovino.

—

Na to krvavi hlapci mračnega, nazadnjaškega komunizma, ki je že takrat bil obsojen v pogin, niso računali.

Ubili so prvega slovenskega prezidenta, prvega poveljnika slovenske vojske...

Umrl je general Leon Rupnik!

Rupnik živ po opravljeni nalogi, ki mu jo je naložil svojski čas, in je s tistim časom končala, ni bil nikomur nevaren!

Rupnik mrtev je zmagal!

Rupnik mrtev je postal simbol!

Zato je 4. september 1946. leta šel v zgodovino.

Zato 4. september nikoli ne bo dan žalosti.

Je dan, ko se sinovi rodu Slovencev spominjajo, da jih je general Leon Rupnik v najtežji dobi njihove zgodovine zedinil, ker je pokazal na vsem skupne vrednote njih rasti, spričo katerih je vse drugo ničev!

In na teh vrednotah je rod Slovencev kljub vsemu, kar ga lahko loči v pogledih, kljub diskusijam, kljub in prav zaradi čiščenja pojmov — že edin!

To vedo komunisti: General Rupnik nas slej ko prej samo družijo ob skupnih, večnih vrednotah, ki so:

BOG — NAROD — DOMOVINA

Slava mu!

„In večna luč naj mu sveti...“

Njemu, velikanu majhnega in preganjanega naroda; njemu, ponosno tihi žrtvi nehvaležnosti; njemu, očetu slovenskega domobranstva, generalu Leonu Rupniku, naj sveti večna luč! S hizopom ga kropi, Gospod!

Petdeset let. Petdeset let umetne pozabe, pritajenega in dostikrat ukazanega molka. Petdeset let umivanja svojih lastnih rok. In naša srca? Nam je kdo v teh petdesetih letih skušal naša srca umiti in nam javno, iskreno povedati v obraz: Ljudje božji, krivični ste! Krivični, ko proslavljate vse bivše ministre in polance; ko pošiljate vdanostne pozdrave in brzozavke vsem izvoljenim ali pa neizvoljenim predstavnikom ter predsednikom. A nikdar nikoli niste javno omenili, nikdar nikoli javno zmolili vsaj en očenaš zanj, ki je tisto borbo, na katero ste uradno-naučeno ponosni, vodil in v njej padel: general Leon Rupnik!

Leon Rupnik ni bil pravljični kralj Matjaž; ni bil ne karantanski knez ne starodavni vojvoda ne sodnik rodu. Bil je general jugoslovanske vojske, bil je Slovenec, protikomunist, bil je človek. Tudi človek, predvsem človek. Človek, ki je razumel tedanji čas, ki je spoznal svoje poslanstvo in sprejel nase najtežjo žrtev, ki so jo drugi pred njim odklonili: zatajil je svojo čast in ponos — prodal nikoli! — zato, da je reševal življenja v tisti usodni uri, ko je bil narod obsojen na smrt. To, kar nihče ni mogel ne hotel storiti, je storil slovenski general: sprejel je nase pečat okupatorjevega kolaboracionista, sprejel je nase težak občutek nemčurja, kajti vedel je, da samo takó lahko narodu koristi in vsaj delno omili strašno slovensko tragedijo. Tedaj narod ni potreboval nobenega ministra (bili so izven meja našega križevega pota), ki bi si potrkal na svoje jugoslovanske ali slovenske prsi in bi okupatorju z vsem otročjim patriotizmom rekel v obraz: z vami ne sodelujem, ker sem na zavezniški strani! Vi, Nemci in Italijani, boste svojega „Führerja“ in „Duceja“ in vojno izgubili!

Ne bodimo še zdaj smešno otroški in vsaj zdaj spoznajmo nujnost tistega časa: potrebovali smo generala Leona Rupnika takega kot je bil. Samo tak in edino tak je lahko tisoče in tisoč slovenskih življenj rešil. Ubogi slovenski narod, če bi takega Rupnika tedaj ne imel! A to, kar okupator ni verjel, verjamejo, ali vsaj obnašajo se kot da verjamejo nekateri med nami: „Rupnik je sodeloval z Nemci; bil je kolaboracionist...“ Kakšna ironična tragedija, da to oznanjamo mi, okupator pa tega ni nikoli verjel. Kakšna nerazumljiva slepota, da nekoga, ki so ga komunisti pobili kot našo predstavniško žrtev, mi, svobodni slovenski protikomuistični borci, ne bi smeli niti omenjati.

Po petdesetih letih vsaj nekateri med nami niso znali še preboleti tiste čudovite zmede čustev, ki je tudi mnogo pripomogla do tisočev nepotrebnih žrtev. Vera, mistična zaverovanost v angleške zaveznike. Ali nekdo, ki je kot pobegljug jugoslovanski minister vdano sodeloval z Albionom v Kairu, Rimu in drugod, ni prav tak kolaboracionist tistih Angležev, ki so, posredno ali neposredno — brez dvoma pa z vso odgovorno prisebnostjo, poslali v smrt vso našo domobransko mladost? Ali sodelovati z nekom, ki na ta ali oni način povzroča našo narodno smrt, ni za vse enako velik greh? Če priznavamo, da so neke meje, priznajmo tudi, da so vedno bile, a za vse.

„Bratje, trezni bodite in čujte...“, to bi rad povedal vsem tistim, ki se še niso dokopali do lastne treznosti in presoje ter v dobri veri slede umetno ter samozvano postavljenim vodnikom in njih navodilom: „O generalu Rupniku je treba molčati; pa slovensko domobranstvo je treba pozabiti, omenjajte samo še vaše straže...“ Slovenci smo kulturni narod in vsak izmed nas je dokončal vsaj osnovno šolo. Tam smo se učili: „In vsaka stezica povede te v Rim, pa če še tako je zgubljena...“

Domobranec in general Leon Rupnik: v mislih in željah romam po Sloveniji, po tej zemljici naši, prežeti s krvjo in iščem Tvoj grob. Rad bi vsaj v duhu pokleknil na kraj, kjer je strohnelo Tvoje ponižano, a silno in ponosno srce, ki je nam Slovncem darovalo vse, kar je zmoglo, pa ni prejelo naše ljubezni!

Bog temu junaku, tej veliki žrtvi velike slovenske dobe, slovenskemu in domobranskemu generalu, človeku Leon Rupniku, daj svoj večni mir in pokoj!

Govor milana Zajca na spominski proslavi na Orlovem vrhu, 16. junija 1996

Pozdravljeni in dobrodošli na Orlovem vrhu. Pozdravljam goste iz Kanade, Milwaukee, Waukega in drugih držav zemeljske oble, kjer so Slovenci rastreseni po celem svetu in pridejo na domobransko proslavo na Orlov vrh, Cleveland. Pozdravljam tudi udeležence iz Clevelanda in okolice.

Hvala lepa krajevniemu društvu „TABORA“ DSPB iz Toronta za lepo pripravljeni spored sinoči tukaj pri spominski kapelici, kakor tudi vsem za okrasitev Orlovega vrha za današnjo spominsko proslavo.

Posebno pozdravljen in dobrodošel častiti g. župnik France Kosem, ki bo tudi letos, kot že mnogo let, daroval sv. mašo pri tej spominski kapelici, ki je bila postavljena v spomin zahale za njihove žrtve tistih ki so branili slovenski narod pred zločinci slovenskih titovih, kocbekovih komunističnih partizanov. In končno so morali tudi oni umreti mučeniške smrti pod noži in streli slovenskih komunističnih partizanov po koncu vojne leta 1945, ko so jih Angleži izdali iz Avstrije Titovim krvolovžkim slovenskim partizanom. Te žrtve so bili slovenski domobranc in tudi druge slovenske civilne, protikomunistične žrtve, z materami in nedolžnimi otroki in dojenči.

Govor na domobranski spominski proslavi „Tabora“ DSPB Cleveland na Pristavi 16. junija 1996.

Vsako leto prihajamo domobranc, njihove družine ali znanci v romanju na tale simbolični domobranski Orlov vrh in k teje kapelici Marije Pomagaj na idilični Slovenski Pristavi. Vsako leto obnavljamo spomin na naše očete in brate, matere ali sestre ali na naše znance, na vse pomorjene od strahovlade slovenskega partizanstva. Predvsem pa na domovino brez sovraštva, brez strahu in brez prelivanja slovenske krvi.

Tudi letos smo tukaj. Z istim namenom. Letos je na meri, da izrazim poklon temu spominu ob strani vseh navzočih in vseh tistih, ki so v duhu z nami. Da poudarim izredno, častno slovensko udejstvovanje pomorjenih domobrancev.

Sam govorim za vse lastne izkušnje, iz svojih lastnih spominov. Govorim za vse domobrance. Pred očmi imam pa predvsem borce svoje lastne, 15. domobranske udarne čete. Kolikor jaz vem, je vseh njenih 150 fantov in mož, razen mene, po odhodu iz Vetrinja končalo v Kočevskem Rogu. Nekateri od njih že prej. Ostal sem sam. Upravičen sem, da jih predstavljam in govorim v njihovem imenu.

15. udarna četa

Ni nam bilo lahko v udarni četi, v udarnem bataljonu. Posebno v poletnem času ne. Vsako jutro, če ne, pa vsako drugo jutro smo morali biti že ob dveh ali treh zjutraj pokonci, da se pripravimo na odhod, v akcijo,

v borbo. Toda partizani so znali napredovati, prodirati vedno dalje od postojanke. Dostikrat smo morali hoditi po 5 ali 6 ur, da smo sploh prišli skrivajočim se takojmenovanim narodnoosvobodilnim borcem ali upornikom proti nacizmu sploh na sled. Potem je za nas, že malo utrujene, sledil boj. Ponavadi ni dolgo trajal, ker so bili partizani že umetniki v tem, kako se napreduje nazaj. Včasih pa je prišlo do hudega spopada, posebej kadar je bilo partizanov večje število in so zbrali več korajže. Tedaj, se je pa moral izkazati iz čete, da smo domobranci lahko prodrli.

Po begu partizanov pa je bilo treba oditi na postojanko. Pot tja in nazaj za mene osebno sicer ni bila tako težka. Moral sem nositi samo svojo brzostrelko, naboje zanj, nekaj ročnih granat, zemljevid in nekaj hrane v torbici. Fantje pa so bili mnogo težje obremenjeni. Vsak je moral nositi svojo puško, potem po desetinah strojnice in težki zaboj z municijo zanj, potem lahki minometalec, potem še težji zaboj z granatami za ta minometalec, pa še kaj drugega, kadar je bila potrebna. Tako smo se vračali pozno popoldne nazaj na postojanko utrujeni, da smo popadli po ležiščih. Sam sem dostikrat komaj premikal noge, pa sem vendar, ko je padla noč, moral pregledovati vsa stražarska mesta. Moral bi že vladati popoln mir, pa sem dostikrat zalotil svoje fante pri govorjenju v skupni spalnici. V začetku sem hotel vzroji, a sem prej prisluhnul. Šele tedaj sem dobro razložil: „Ki je za nas težki križ nesel“. Fantje, utrujeni do smrti, so še molili rožni venec.

Kaj naj o četi še povem? Ali naj govorim o Janezu Tekavčiču iz Žvirč v Suhi Krajini, ki je pri nekem takem pohodu zaplenil partizanom konjiča svoje lastne domačije?

Ali naj govorim o treh bratih Muhičih iz Ambrusa, ki so od partizanov prav tako zaplenili nemško strojnico. Bila je težka, toda bolj učinkovita od lažjih italijanskih, ki smo jih na splošno imeli. Skoraj bi rekel, da je bila do konca vojne ta strojnica last teh treh bratov. Ponosno so jo nosili s seboj na pohode z vsemi njenim težkimi pasovi za municijo; sicer pa so jo, razumljivo, morali skrivati pred Nemci.

Ali naj govorim o komandirju čete Marjanu Urbasu, rezervnem oficirju kraljevske jugoslovanske vojske. Preudarnim, zanesljivim. Ljubljčan je bil. Liberalec. Sokol. A kolikokrat sva se ob redkih mirnih trenutkih skupaj nasmihala nad tistimi malenkostnimi razlikami, ki bi naju ločevale, če vojne ne bi bilo.

A cela četa je končala v Rogu.

Vsak domobranec je imel svojo zgodbo za seboj. Pri vsem tistem zgodnjem vstajanju, pri tistem znoju, pri vsej napetosti in utrujenosti od boja in od hoje, ponoči ali podnevi, ob lepem vremenu ali dežju, poleti ali

pozimi, pri vsem izpostavljanju svojega življenja v borbah ni bilo nikjer nobenega godrnjanja. Vsi smo bili prostovoljci, vsi smo vedeli, da se borimo proti partizanski strahovladi, vsi smo vedeli, da v boju dajemo na kocko svoje lastno življenje za lepšo, za svobodno Slovenijo.

Že to je bilo po sebi tiho junaštvo, da o obnašanju v bojih sploh ne govorim. Ni bilo nezadovoljstva. Vedeli smo, da se borimo za plemenit namen. Po svoje smo se čutili varne. Saj smo vedeli, da se lahko borimo na naš način samo zaradi tega, ker nam ni bilo treba imeti skrbi za svoj hrbet. Ni nam bilo treba skrbeti, da bi nas napadel drug slovenski sovražnik -to je okupator, nacisti. Vedeli smo, da je nad nami trdna, zanesljiva streha, ki nas brani pred točo od njihove strani. Vedeli smo, da se na to streho, na ta branik, na to nevojaško fronto lahko zanesemo. Saj je zanjo skrbel, saj se je zanj tudi žrtoval veliki Slovenec -naš general, Leon Rupnik.

A najprej si moramo biti na jasnem, da domobranci nismo stopali v domobranstvo zaradi generala Rupnika. Partizani so nas prav prisilili, da smo šli v domobrance, če smo si hoteli ohraniti življenje. Ohraniti lastno življenje in življenja naših dragih. Nihče ni mogel bolj odstraniti dvoma glede tega, nihče nas ni mogel o tem bolj prepričati kot Turjak, Grčarice in kočevski proces v imenu tako imenovanega ljudstva. In s procesom združeni pokoli od strani partizanov.

General Leon Rupnik

V tistih razmerah pa je za nas general Rupnik že izposloval od okupatorja, kar je bilo največ mogoče. To se pravi slovensko zastavo, slovenska povelja, slovenske poveljnike. In orožje. Domobranci, ki smo vstopali pa smo v začetku vedeli o Rupniku kaj malo ali nič. Značaj njegove osebnosti je bil tedaj za nas še prikrit. Nismo ga poznali. Toda vedno bolj smo uvidevali, da general Rupnik misli tako, kot mislimo mi, da dela tako, kot smo mi vedeli, da mora delati. Da mora spričo okupatorja tako ravnati, kot je ravnal. Ravnati tako, da tudi nas obrani in ohrani. Iz izkustva smo spoznali, da imamo poleg škofa Rožmana vsaj še enega med Slovenci, na katerega se lahko zanesemo. Zavedali smo se, da je prevzel svoj položaj tudi zaradi nas.

Toda ne samo zaradi nas. Razumel je, da bo s svojega mesta lahko ščitil vse grozote nacizma. V Ljubljano so se takrat zgrinjali begunci pred partizani. Kaj bi nacistični okupator lahko z njimi napravil spričo „partizanske narodno osvobodilne vojske“ in njenega „upora proti nacizmu“? Treba je bilo preprečiti, da nacizem ne bi vzel tega navideznega partizanskega upora za upor vseh Slovencev. Da ne bi prišlo do posledic.

Do tistih strašnih posledic, ki jih je sam Stalin, med vojno partizanski patron, kasneje tako dobro opisal.

Stalin o uporih proti nacizmu

Sam Stalin je te posledice opisal in poudaril. Prav zaradi njega so vredne, da jih tukaj po njem ponovimo in poudarimo. Zgodilo se je to avgusta leta 1944.

Rdeča armada je tedaj bila že prodrla pri poljskem glavnem mestu Varšavi do desnega brega reke Visle. Tedaj so se demokratski Poljaki odločili, da je že čas, da najse upro. 40.000 poljskih upornikov se je nabralo v Varšavi na nasprotnem bregu Visle na streljaj od rdeče armade. Za štiri polne divizije jih je bilo pod poveljstvom generala Bor Komorowskega in malone samo reka Visla jih je ločila od zmagujoče rdeče armade.

Churchil in Roosevelt sta tedaj rotala Stalina, naj tem upornikom pomaga. Da bi pomagal? Kaj še! Za nekaj časa je celo umaknil svojo armado, da so nacisti lahko končali svoj krvavi posel. Ker ni hotel pomagati, je upor žalostno končal, kljub temu, da so Angleži dobavljali municijo z letali po dolgi in nevarni poti. Pobitih je bilo več kot polovico - 22.000 poljskih borcev, uporni del mesta pa je bil od nacistov razrušen in izravnán z zemljo.

A ne samo to. Stalin je Churchilla tudi v pismu zavrnil. Le dobro si zapomnimo Stalinove besede glede upora. Napisal je tedaj (22. avgusta 1944) Churchillu:

Prejel sem Vaše in Rooseveltovo sporočilo glede Varšave. Rad bi izrazil svoje mnenje:

Prej ali slej bo vsakemu postalo jasno o skupini zločincev, ki so začeli z Varšavsko pustolovščino, samo zato da bi prišli do oblasti. Ti ljudje so zlorabili dobro vero prebivalcev Varšave in so vrgli skoro neoborožene ljudi proti nemškim topovom, tankom in letalom. Nastala je situacija, ko vsak nov dan ne služi Poljakom za osvobodjenje Varšave, ampak hitlerjancem, da lahko na nečloveški način streljajo prebivalce Varšave.

In to je napisal Stalin, ne kakšen Slovenec. Govoril ni veter, ampak je svoje besede mednarodno dokumentiral. A bil je to upor, ki ni bil navidezni upor njegovih privržencev.

Te Stalinove besede so veljale za 40.000 resničnih upornikov proti nacizmu, ki so se uprli za dober streljaj oddeljeni od rdeče armade leta 1944. Uprli so se takrat, ko je nacizem vojaško že bil v zatonu. Kaj pa

slovenska vstaja, slovenska partizanska pustolovščina, ki je začela v letu 1941 s peščico barab-morilcev, ki so jim za morijo bili bolj pri roki lastni ljudje kot pa kakšen okupator. In to takrat, ko sta bila fašizem in nacizem vojaško na svojem višku in je bila najbližja zavezniška fronta oddaljena več kot tisoč kilometrov od Slovenije?!

Posledica (po Stalinu) slovenskega upora proti fašizmu in nacizmu

Seveda je zaradi takšne partizanske vstaje v Ljubljanski pokrajini že pod fašisti prišlo do posledic. Prišlo je do velike italijanske vojaške ofenzive. Zato je bilo v Ljubljanski pokrajini pobitih toliko talcev od strani fašistov. Zato je bilo porušenih in požganih toliko slovenskih vasi od italijanskih topov in letal. Zato je toliko in toliko Slovencev in Slovenk stradalo in ginevalo v smrtnem taborišču na Rabu in drugje. Zakaj so bile na nemški strani požgane in porušene Dražgoše in prebivalci postreljeni kot talci? Ali smo se Slovenci sploh kdaj vprašali, zakaj se je vse to dogajalo. Stalin nam s svojimi besedami to jasno pove. **To je prišlo zaradi skupine zločincev, ki so začeli s postolovščino svoje vstaje in navideznega upora samo zato, da bi prišli do oblasti.**

Dandanes se lahko samo zgrozimo, kako so se nekateri zavedni Slovenci dali prevarati s pravljico, kot da okupator na izzivanja ne bo odgovarjal s svojo silo, ampak da bo pred slovenskim partizanskim strašilom raje pobegnil; ali pa da bo zaradi slovenskih partizanov okupator padel na kolena in prosil Slovence in Zaveznike za premirje. Kako smešno, kako otročje a obenem kako zlobno je bilo tako prepričevanje, tak upor. Kot da bi brez pomoči slovenskih partizanov ne bil mogel pasti Stalingrad. Kot da bi brez pomoči slovenskih partizanov ne bila kapitulirala Italija. Kot da bi se brez pomoči slovenskih partizanov Zavezniki ne mogli izkrcati na francoski obali. in sedaj nam je treba to še poudariti!

Samo pomislimo, kaj bi se zgodilo po italijanskem razpadu, ko so partizani dobili od Italijanov orožje in ni bilo več Bele garde. Ali slovenski komunisti skupaj s partizani in s talnim pridiganjem upora proti nacizmu, pa tudi s krvavo silo in prisilnimi mobilizacijami ne bi bili zmožni, da po izrecnih Stalinovih besedah spet zlorabijo dobro vero zavednih Slovencev in vržejo skoraj neoborožene ljudi proti nemškim topovom, tankom in letalom. Nastala bi situacija, ko vsak nov dan ne bi služil Slovincem za osvobojenje, ampak hitlerijancem, da lahko na nečloveški način streljajo Slovence.

Vse to so bili komunisti in partizani zmožni storiti za svoj namen, če Slovenci takrat ne bi imeli Generala Leona Rupnika, in če ne bi bilo nas, domobrancev. Bili so zmožni. Toda do tega ni prišlo.

Zaradi Rupnika in domobrancev za Slovence ni bilo (po Stalinu) posledic „upora“. Da je general Rupnik z nami domobranci preprečeval partizanska zverinstva nad Slovenci, je sedaj že splošno znano in priznано. Da pa je General Rupnik preprečeval tudi nacistična zverinstva, o tem se pa ne sme govoriti. Ali kdaj pomislimo, koliko slovenskih vasi bi bilo porušenih in požganih, pa so ostale cele po zaslugi Generala Rupnika in domobrancev? Ali pomislimo, koliko njihovih prebivalcev bi delilo usodo požganih in porušenih Dražgoš in njenih pobitih prebivalcev? Ali sploh pomislimo, zakaj Ljubljana in njeni prebivalci niso delili usode porušene Varšave? Ali kdaj pomislimo, zakaj za časa generala Rupnika ni bilo streljanja talcev? Ali pomislimo, zakaj potem, ko je on nastopil, ni bilo množičnega preganjanja ali pokolov nad Slovenci od strani nacistov? Ali pomislimo, koliko Slovencev je ostalo pri življenju samo zaradi osebnosti generala Rupnika?

Toda o tem se ne misli, manj govori, še manj pa piše. Nasprotno. Še vedno ga skušajo prikazovati kot kolaboracionista, kot quislinga, kot izdajalca. Dan slovenske zlobe in bedarije, dan ki bi se po mnenju Stalina, njihovega medvojnega zlatega teleta, moral imenovati dan slovenskih zločincev, pa praznujejo slovesno kot dan vstaje. Pa še z izmišljenim datumom povrh! To delajo tudi marsikateri, ki so samo zaradi Rupnikovih zaslug ostali pri življenju. Tako **general Rupnik še dandanes požira črno nehvaležnost od ljudi, za katere se je žrtvoval.**

Žrtev generala Leona Rupnika

Žrtvoval se je pa z vso zavestjo. Ko se je navzlic prošnjam svoje lastne družine dal preprostiti in je prevzel svoj položaj, je dobro vedel, kaj ga čaka. Vedel je pa tudi, da v Sloveniji ne bi našli nobenega drugega, ki bi prevzel njegovo mesto s takim namenom kot ga je imel on.

„Bom pa za Slovence drek žrl“, je tedaj dejal v svojem vojaškem žargonu.

Tako je rekel kot slovenski general. Kot general, ki je vedel, da je nacizmu odklenkalo: Po porazu pri Stalingradu, kjer je nemška vojska izgubila celarmadni zbor; po dosedaj največji bitki na svetu - po kolosalnem porazu nemške vojske pri Kursku sredi leta 1943; po propadu Italije... Vse to je general Rupnik dobro vedel. Če so to takrat že vedeli nemški generali, med njimi general Rommel, je to še bolj gotovo vedel tudi on sam. Vedel pa je tudi to, da je nacizem konec leta 1943 še vedno toliko močan, da lahko izbriše slovenski narod iz zemljevida. **Varšavski upor in njegova usoda, celo leto dni kasneje, sta mu dala prav.**

In tako je general Rupnik več kot leto in pol na svojem položaju moral

„požirati nacistični drek“ v prid Slovencem. Vedel je, da mora obstati, če hoče izpolniti svojo nalogo do konca, ker ni bilo drugega Slovenca za njegovo mesto. Vedel je, da mora požirati sramoto, da se mora pozdravljati z nacističnimi veljaki, vedel je, da mora javno izražati vero v nacistično zmago, vero v uspeh novega nacističnega orožja. Vedel je, da mora vse to delati samo zato, da ostanemo domobranci, da ostane pri življenju vsa Slovenija.

Vedel je pa tudi, da sme zaupati enemu samemu -svojemu sinu, da sodeluje z generalom Damjanovičem, Mihajlovičevim delegatom za severozahodno Jugoslavijo. Jaz sem to izvedel šele v Vetrinju iz ust Vuka Rupnika vpričo angleškega inteligenčnega oficirja, ki je hotel imeti potrditev za Damjanovičevo izjavo.

Kralj Peter in dr. Kuhar

Na sodišču v Londonu, v procesu proti grofu Tolstoju me je tožitelj zastopnik vprašal, če sem vedel za proglas kralja Petra, po katerem naj bi se tudi domobranci morali pridružiti partizanom.

„Seveda sem vedel“, sem odgovoril, „saj sem ga preko Londona sam poslušal.“

„In?“

„To bi za nas domobrance pomenil samomor“, sem pristavil.

Danes lahko še dodam, da sem iz Londona poslušal tudi rohnenje dr. Kuharja proti domobrancem. Vedel sem pa tudi, kar smo tedaj vedeli vsi domobranci: **Da bi nas z amnestijo njihove vrste partizani na svoj zverinski način takoj pobili, če bi sledili besedam kralja Petra in dr. Kuharja. Potem bi se pa nacisti spravili nad vse Slovence in jih pospravili s partizani vred na svoj nacistični, zverinski način.** Vsi, z generalom Rupnikom vred pa smo pričakovali zavezniško resnično zmago nad nacizmom. Kaj pa bi potem našli v Sloveniji Zavezniki, pa tudi dr. Kuhar z njimi vred?! Eno samo porušeno Varšavo, en sam grob, eno samo pokopališče Slovencev, nacističnih žrtev. Morda bi našli na slovenski zemlji že Mongole, ki jih je za tak primer obljubljal visok komunistični veljak. Zaveznikom bi bilo to vseeno, dr. Kuharju pa najbrže ne.

Toda Slovenije ni zadela usoda uporne Varšave, ki je prav v času pozivov kralja Petra in dr. Kuharja ginevala v svojem smrtnem boju. Slovenija je zaveznikom ostala živa, četudi zasužnjena po zaslugi. Na slovenski zemlji so kljub nacističnemu in partizanskemu terorju ostali Slovenci, ne Mongoli. Samo zato, ker je general Rupnik za nas domobrance in vse Slovence prostovoljno požiral „nacistični drek“.

Bolj kot vse drugo je bilo v usodnih dneh za slovensko domovino to viteško udejstvovanje, to tista usodna, odločilna zasluga generala Rupnika in nas domobrancev, ki smo v njega zaupali.

Revizija zgodovine

Dandanes, ne da bi se mi tega kaj posebno zavedali, stojimo pred ponovnim a končnim pregledom takoimenovanega evropskega „upora proti nacizmu“. Francoska Resistance je že precej izgubila na svojem dosedaj napihnjem ugledu. Pa bo še. Na vrsto bo prišel tudi takoimenovani slovenski „upor proti nacizmu“. To bo takrat, ko bodo resnični slovenski zgodovinarji začeli gledati na medvojno Slovenijo ne skozi komunistična, še manj pa skozi zavezniška očala. To bo takrat, ko bodo slovenski zgodovinarji končno začeli gledati na slovensko zgodovino samo z jasnimi, neskaljenimi očmi slovenske zdrave pameti. **Takrat bo general Leon Rupnik, sedaj samo naš, postal resničen vzor za vsakega poštenega Slovenca.** Kot Slovenca; voljenega, da žrtvuje vse, tudi svoje življenje, za svojo rodno domovino, za resnično svobodno Slovenijo.

Ko se bo to zgodilo, bo končano čaščenje in ples okoli slovenskega zlatega teleta. Takrat bo dognana vsa pretekla zloba hujskačev na takoimenovani narodoosvobodilni boj. Takrat se bo izkazalo, da je Stalinovo varšavsko mnenje veljalo predvsem za pustolovščino slovenskih partizanov, ko po Stalinovih besedah do nastopa Bele garde in domobrancev vsak nov dan ni služil Slovencem za osvobojenje pač pa hitlerijancem in fašistom, da so lahko na nečloveški način streljali Slovence. Takrat bo prepoznana vsa mrliška trohnoba izključna pogojenost komunistični revoluciji. Takrat se bo dokončno prikazala in končno dokazala vsa norost in nesmisel načina njihovega boja za tako proslavljano „osvobojenje“.

Za nas sicer prihaja to prepočasi. Toda potreben je čas, da pred vsem narodom zablesti resnična slovenska podoba našega generala Leona Rupnika. Že 50 let počiva v svojem neznanem grobu. Vedoma, zavestno se je z vsem, tudi svojim življenjem izpostavil, samo zato da bi domovina živela. In Slovenija je zares obstala. Zaslužnjena, toda živa. General Leon Rupnik je postal eden izmed tistih tako redkih Slovencev, ki so s polno zavestjo žrtvovali sebe in vse svoje za resnični narodov blagor.

Po vojni smo vedeli, da se bo komunizem zrušil. Samo nismo vedeli, kdaj bo to. Skoro pol stoletja smo čakali, da je do tega prišlo. Tudi danes vemo, da bo prišlo do popolne zgodovinske zmage slovenske medvojne resničnosti. Ne vemo pa, če bomo to zmago še mi sami doživeli. Toda prišla bo. Lahko pa že danes mi vsi tukaj zbrani ob 50 letnici Rupnikove

mučeniške smrti s slovenskim ponosom iz vsega srca in iz globokega slovenskega prepričanja zalkičemo:

Vsa slovenska čast mučencu za resnično svobodno Slovenijo generalu Leonu Rupniku.

Slava mu!

Domobranski oficir

France Krištof

Lučka hvaležnosti

Letos obhajamo 50 letnico smrti očeta domobranstva -generala Rupnika.

Pokojni general je večkrat omenjal poleg svojega sina in zeta tudi mojega moža Ludvika kot steber domobranstva.

Usoda mojega moža -in tudi moja- je bila v rokah tega plemenitega človeka. Ko je bil Ludvik na Bledu obsojen za Dachau, se je general Rupnik zanj osebno zavzel.

S čem se je Ludvik pregrešil proti Nemcem? Na Vrhniki se je pred vsem oficirskim zborom uprl nemškemu SS poveljniku. Ta je zahteval da umakne vse obrambno orožje in flake iz obeh „kot“ nad Borovnico. Ludvik je odgovoril, da tega povelja ne bo izvršil. „Obrest Oertel, ki mi je dal to orožje je bil višja oblast kot pa vi“, je dejal. Vsi, ki so to slišali, so bili v strahu, kaj se bo zgodilo. In se je! Par dni potem je prišel k nam na dom nemški oficir in Ludviku povedal, da je aretiran. Ker pa bi mogoče v kasarni nastali nemiri, naj gre sam naslednji dan v Ljubljano na domobranski štab, kjer bo dobil nadaljna navodila.

Odšel je v Ljubljano kot običajno, meni pa je pustil pod blazino pismo, da ga ne bo nazaj, ker gre v zapor.

Čim sem pismo našla, sem šla za njim v Ljubljano. Najprej k polkovniku Peterlinu; ta me je poslal k Kremnerju, in nobeden ni vedel nič drugega, kot da je Ludvik na Gradu. Kaj sedaj? Grem naravnost k generalu Rupniku, ki me je takoj srejal. Silno je bil presenečen, ker o tem ni nič vedel. Nihče iz štaba mu ni povedal, kaj se je zgodilo, in da je Ludvik zaprt na Gradu. General je bil silno ogorčen in je takoj klical na štab; meni pa je obljubil, da bo zadevo sam vzel v roke. Očetovsko me je potolažil in mi naročil, naj čez par dni spet pridem, ko bo zadevo preiskal.

Dokler je bil na gradu ni bilo nevarnosti. Vsak dan sem ga obiskala in tudi domov je prišel, pogledat svojega novorojenega sinčka. Ni se dobro počutil -zato ga je domobranski zdravnik pregledal in ugotovil angino pectoris. Kmalu nato je bil premeščen v ambulanto na Poljanski nasip. To so bili policijski zapori; notri sami komunisti.

Spet grem k generalu. Povedal mi je, da je že vse uredil, da Ludvika lahko obiščem vsak dan, vsako uro; policaj me bo spremil do Ludvika. Vendar pa, če kdaj slišim, da se kaj pripravlja in bi bil morda odpeljan, najga takoj pokličem; ob vsaki uri! To sem tudi storila, ker se je govorilo, da je določen za transport. Ko sem generala poklicala, mi je odgovoril: „Vse je urejeno; ne gre nikamor!“ To se je zgodilo dvakrat. obakrat ga je rešil general.

Naj omenim še tole: Ludvik je bil ves čas zapora v domobranski uniformi. Tako mu je neko noč partizanka prinesla šop nageljnov, „ker so vsi tako srečni, da je kot domobranski oficir „njihov“.“ Kako velika zmota! O tem je Ludvik tudi že sam pisal.

Zakaj vse to pišem? Zato, da se pokojnemu generalu Rupniku ob 50 letnici njegove smrti še enkrat zahvalim, ker mi je rešil moža pred gotovo smrtjo. Vsi vemo, kaj se je po vojni zgodilo z našimi domobranci, ki so bili v Dachau.

Nisem bila samo jaz deležna generalove pomoči in dobrote. Še nešteto drugim je očetovsko pomagal na vse mogoče načine v težkih časih okupacije. Ko je bila Borovnica bombardirana, so bile žrtve velike. General je prišel še isti dan, tolažil in jokal je z nami nad izgubo tolikih življenj, domobrancev in civilistov. Kako smo mu bili hvaležni za sočutje!

Bil je velik Slovenec po srcu in duši; bil je junak, ki se ni bal prevzeti odgovornosti za narod. In za ta narod je nazadnje mučeniško umrl.

Ludvik je ob vsaki priliki s hvaležnostjo povedal, da mu je general Rupnik takrat rešil življenje. Z enako hvaležnostjo se ga spominjam tudi jaz in moja družina in mu iz srca kličem: Hvala Vam, general, počivajte v miru! Ne vemo za Vaš grob, kjer križ in kamen ne stoji, obvenčan ni s cvetovi, kjer luč nobena ne brli... V naših srcih pa gori lučka hvaležnosti in nekoč bo postavljen spomenik za Vas, general, v spomin hvaležnih Slovencev.

Bog, Narod, Domovina

Mara Kolmanova

Večje ljubezni nima nihče

Boulogne Sur Mer (Bs. As.), 15. 9. 1966: Na željo gospoda predsednika sem po spominu zapisal nekaj misli, ki sem jih izrekel pri kosilu na dan komemoracije smrti generala Leona Rupnika, dne 4. septembra 1966.

Dragi rojaki!

V tej iskreni žalni komemoraciji obhajamo danes 20. obletnico smrti našega prvega slovenskega prezidenta in poveljnika naših domobrancev, generala Leona Rupnika.

Že na mnogih mestih Svetega pisma lahko beremo, da narod, ki ne časti svojih velikih mož, ni vreden življenja. Sicer je pa za nas katoličane vse to že vključeno v četrto božjo zapoved, v kateri Bog zagotavlja že na tem svetu svoj blagoslov z besedami: „...da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.“

V deželi, v kateri živimo, lahko vidimo lepe zgleda, kako cenijo in častijo velike može: osvoboditelje, pesnike, generale, učenike... Koliko prekrasnih marmornatih in bronastih spomenikov najdemo na najlepših trgih in cestah vseh mest! Koliko veličastnih komemoracij, dragocenih vencev, pomembnih nagovorov vsako leto!

In mi Slovenci, ki imamo starejšo civilizacijo in slavnjejšo zgodovino in smo kristjani že čez 1000 let...?

General Leon Rupnik je prevzel v Sloveniji oblast po sklepu božje Previdnosti v najnevarnejšem in najbolj negativnem trenutku naše zgodovine, ko ni bilo nikogar, ki bi hotel v tako težkih okoliščinah voditi in rešiti, kar je bilo narodu v prid mogoče rešiti!

Kako velik mož je bil general Rupnik, med drugim tudi jasno vidimo iz besed njegove oporoke: „Sam sem se navadil postavljati svojo osebo popolnoma v ozadje, ničesar več zahtevati, za ničemer stremeti in končno umreti kot pošten človek, ki je svojemu narodu po svojih najboljših zmožnostih in znanju hotel rešiti vsak obstanek njegove osnove iz te svetovne kataklizme.“

Kako podlo in obenem neumno bi bilo podtikati mu nemčurstvo; saj so tudi tisti, ki mu to skušajo očitati, pridno jedli kruh na nemške karte in mirno spali pod varstvom nemških pušk... Na Dolenjskem, kjer sem bil v službi — na terenu — in prepuščen skupaj z narodom brez varstva grozotam komunizma, sem videl, da je vsak preprost fant dobro vedel — vsaj po letu 1943 —, da bodo Nemci vojno izgubili. Kdo more verjeti, da general Rupnik tega ne bi mogel vedeti?

General Rupnik je storil v najtemnejšem trenutku naše zgodovine vse, kar je mogel, in še mnogo več: Svoje življenje je prostovoljno daroval na oltar domovine; kljub temu, da je imel dovolj priložnosti, da bi se umaknil. „Kamor so šli moji fantje, tja pojdem tudi jaz,“ — je imel navado reči.

„Večje ljubezni nima nihče, kot kdor da življenje za svoje prijatelje,“ trdi božji Učenik!

Izdan, ponižan, zaničevan in po rdečih sodnikih svojega lastnega ljudstva na smrt obsojen je gneral Rupnik padel pod strelom v gramozni jami pri Sv. Križu v Ljubljani...

Zato bo slovenska podeželska duhovščina čuvala nedotakljivost njegove časti in ohranjala njegov slaven spomin!

Zato je naša sveta dolžnost, da smo danes tukaj zbrani, da počastimo poveljnika naše domobranske vojske, ki so jo izdali in vrnil Angleži pa poklali domači partizani. Združeni v hvaležnosti in ljubezni ob njihovem spomeniku, se klanjamo njegovemu spominu in poklanjamo na grob junakov skupaj s cvetjem, besedo in molitvami tudi — naše srce!

Kakor dih iz večnosti in sveti testament naših junakov nam blesti poslednja volja padlih: „Zadnji čas je že, da Slovenci opustimo medsebojne spore in se v krščanski ljubezni zedinimo v trdno slovensko protikomunistično edinstvo v tujini ter damo lep zgled narodu, med katerim živimo! Od sporov imajo korist samo naši sovražniki!“

Pustimo gnilo politiko polpretekle dobe, ki je razdvajala in razkrajala Slovence ter ščuvala druga proti drugi!

Živimo v novi deželi in v novi dobi. — Od blizu smo lahko videli, kam so pripeljale politične stranke velik argentinski narod po klasičnem principu: Divide et impera — razkrajaj, da boš lahko vladal! Vse to je Argentino privedlo na rob propada, v kaos, ki je vodil v komunizem... To so dobro vedeli argentinski rodoljubi in je zato bilo prvo, kar so storili, da so ukinili vse politične stranke z geslom: Argentinec — Katolik — Protikomunist.

Ali ni zadosti za nas Slovence v zdomstvu, da smo Slovenci — katoličani — protikomunisti? — Geslo naših borcev je bilo: Bog — Narod — Domovina! — Kaj hočemo še več?!

Komunizem je internacionalen in kot krščanstvo nad vsemi političnimi strankami!

Zato je naloga vsakega Slovenca v tujini, da dela za edino in krščansko ljubezen med nami in za večje spoštovanje svobode in mišljenja vsakega izmed nas!

Kako se trudi Cerkev Kristusova, da bi preko ekumenskega koncila ustvarila bratstva, ljubezen, svobodo in medsebojno spoštovanje za vsako

ceno med vsemi rasami in narodi; kako dela za edinost na vseh poljih, da bi se združili vsi, ki imajo še dobro voljo in še verujejo v nadzemskost v katerikoli obliki, — samo da bi bil postavljen trden tempelj v boju proti organiziranemu brezboštvu, materializmu in modernemu poganstvu!

Generalovi vdovi gospe Olgi ter sinovoma in hčerki lahko samo čestitamo, da so imeli tako velikega moža in očeta!

Zakaj slovenski narod je ponosen na junaka Rupnika in njegove domobrance in bo zato njegovo ime zapisano ne samo v bron in v zgodovino, ampak prav v vseh srcih naših ljudi!

JUNAKOM - SLAVA!

Jelendol, ti drugi naš slovenski Doberdob,
umirajočih bratov zadnje bivališče,
naj v tvojih temnih lesih naš čas rešitev išče,
ako je najti more še naš čas ves trd in grob!
Kočevje, Grčarice in Mozelj in Turjak
ob vsaki te.ki uri svetel so nam spomin
mučencev kri prelita nam v večen opomin,
Slovencev oporoško dal krajev teh je vsak!
le Jelendole še kliče, in opominja nas:
Ako še kdo veruje, da bo na zemlji raj,
Veliko še grobov je, ogleda si jih naj,
a se lahko zgodi, da grob bo vsaka vas.

Domobranec Adolf Škerjanec

Pesem je bila napisana ali vsaj odposlana na uredništvo revije Slovensko domobranstvo, čeprav ga izrečno ne omenja, moralo pa je biti to ravno v času, ko je uredništvo Slovenskega domobranstva moralo zaradi protinemške ostrine zapustiti dr. Stanko Kociper in ga je prevzel Vinko Mirt. Datirana je 16. oktobra 1944.

Tukaj omenjam samo par oseb, da se boste spomnili, s kakšnimi ljudmi je takrat razpolagal slovenski narod in kakšni ljudje so obdajali takrat gen. Rupnika.

„Znamenja“ o čudežnem doživetju

V dnehi, ko so se za zidovi ljubljanske vojašnice in za njenimi zapahi dogajale vse te razburljive reči, sem si — za poznejši članek v Novi reviji — pisal nekakšen dnevnik, ki po mojem mnenju ustrezno podaja ljubljansko in moje osebno razpoloženje sredi leta 1988: (Dr. D. Rupel)

Ljubljana, 22. junija

Odkar sem v nedeljo odložil pisanje o Janši, se je pripetilo marsikaj. Predvsem včerajšnji dan je bil do roba poln politike. Ob šestih popoldne se je — v bleščečem sončnem vremenu — na „Trgu osvoboditve“, tj. na bivšem Kongresnem trgu, zbrala velikanska množica ljudi, pa ne le Ljubljančanov. „Kulturni miting“ sem opazoval z balkona Partizanske knjige na vogalu Trga in Vegove, od koder jih je moralo biti dvajset ali trideset tisoč. Tik pod sabo sem opazil transparent z napisom „Most na Soči“, torej sklepam, da so prišli na prireditev zastopniki neravnodušnih ljudi iz mnogih koncev Slovenije. Kot mi je danes rekel Zdenko Roter, so bili na Dolenjskem menda zapleti okrog človeka, ki je spravil skupaj za šest avtobusov obiskovalcev ljubljanskega zborovanja.

Svoj prvi vtis o njem sem v nekaterih pogovorih izrekel z besedami „impresivno“, „elektrizirajoče“, „strašno“... Množico v isto smer obrnjenih pogledov, skandiranje, dviganje roke, žareče obraze... sem doživljal na poseben način ali nemara še bolj intenzivno kot drugi, ker sem bil nekaj metrov dvignjen nad poljano ljudi, pa vendar povsem obdan z njo. Posebej v začetku mi je bilo skoraj nerodno, ker sem bil — skupaj z nekaterimi prijatelji, znanci iz „Computer centra“ in tovariši iz Nove revije — izpostavljen množičnemu ogledovanju, skoraj tako, kot da sem sam nastopajoči. Vendar je bil razgled tako imeniten, da se nisem mogel upreti skušnjavi in sem skoraj celo uro vztrajal na omenjenem balkonu.

Bistveni nastopajoči na tem mitingu je bila seveda človeška gošča, ki je — posebno žareča in barvita zaradi popoldanskega sonca — zapolnila ves trg tako rekoč ves prostor v smeri, kamor sem bil obrnjen. Prijatelj Urbančič je večkrat rekel: „To je sod smodnika, to je sod smodnika!“ Ne da bi pocenjeval to misel, sem vendarle sodil, da so tokratni zborovalci nekaj čisto posebnega. Ko sem stopil na balkon, sem bil ob pogledu na tisoče teles seveda zelo razburjen. Bilo je — kako naj rečem? — **čudežno doživetje**. Čez trg hodim skoraj vsak dan in ga poznam kot ploščad, ki je redko posejana in neurejeno prekinjena z avtomobilskim prometom in s pešci. Zdaj sem ga prvič doživel do zadnjega kotička in bil je — vsaj z moje točke gledališča — nepremičen. Niso bili ravno kipi, toda v glavnem so stali in čakali.

V čem vidim posebnost tega kolektiva, ki je v uri ali dveh — kot po čarodejnem žarčenju ali blagoslovu — vzklik iz tlaka in napolnil Trg

osvoboditve? To ni bila „množica“, kot smo je vajeni recimo pri štrajkih, kot je današnji mariborski ali najnovejši beograjski; ni bila gneča, ki se nestrpno in s silo preriva pred koncertno dvorano, trgovino, stadionom... ampak je bil zbor posameznikov. Vsaj iz moje perspektive se je zdelo, da ima vsak od navzočih okrog sebe nekakšen varovalen prostor dostojanstva. Publika, ki sem jo opazoval z večjo pozornostjo kot nastopajoče na odru, s tem da je narasla na nezaslišano (od osvoboditve nevideno) število, ni izgubila nekaterih bistvenih lastnosti posameznosti, s tem pa seveda tudi človeškosti. Pred menoj je bila množica oseb.

O vsebini prireditve skoraj ni treba govoriti: najprej so glasbeniki zaigrali in zapeli nekaj patriotičnih svobodoljubnih in partizanskih melodij, nato so govorili mladi (alternativni) politiki Bavčar, Anderlič in Drevenšek (ki je bil posebno radikalen in je zvenel sveže, kar je celo pri mladih politikih nenavadno), nastopili pa so tudi literati Šeligo, Zajc, Taufer in Jančar. Po zbranosti poslušalcev in po lastnem ušesu sem sklepal, da sta pesnika boljše ustrezala naravi mitinga kot prozaista. Seveda so množico najbolj vznemirili pevci, predvsem ko so peli Zdravljico. Ko sem opazoval ritmično sklepanje in razklepanje njenih tisočerihi dlani, sem se za hip zbal za pravilnost svoje „teorije“ o posebnosti slovenske množice. V tem trenutku je postala impresivna, elektrizirajoča, vendar tudi strašna. Zdi se mi, da se je programerjem zbora z pavzami in literarnimi posažami posrečilo „razelektriti“ razpoloženje, ki je nastajalo zaradi „sovpadanja“ pesmi in protestnih čustev, pevcev in poslušalcev: bilo je nekaj veličastnih, a strašnih trenutkov popolne identifikacije, in ko bi jo gojili in napeljali, bi bila zares „sod smodnika“.

Upam, da bodo Janši nekač pokazali video posnetek prireditve. Bogve, kaj si bo mislil? Ta velika stvar je bila vendar posvečena njemu, in to samo zato, ker ni mogel biti zraven. Ta bistvena odsotnost, ki je bila označena s črkami njegovega priimka, z besedami o vojski, civilni družbi in demokraciji (na kakšnih desetih transparentih), je bila nemara odločilni faktor za omenjeni individualizem množice na Trgu osvoboditve. Nihče od nastopajočih se ni postavil na čelo zborovanja namesto Janše, na Janševo mesto. Je bila to množica privržencev **odsotnega voditelja**? Je bila to demonstracija sposobnosti Odbora za varstvo človekovih pravic? Ali so iz zgolj tehničnih razlogov govorili ti, ki so govorili, in s tem povedali to, kar so mislili tudi drugi? Je bila prireditev nezaupnica obstoječim političnim ustanovam in predvsem to?

Bi (bo) ovobojeni Janša zbral enako množico?

Jo je (v odsotnosti) zbral, kolikor jo je zbral, ker je razumela, da so ji vzeli nekoga ujemilo, ker je zaslutila vrzel in hkrati grožnjo svobodi drugih, grožnjo njejsami? V nekaterih glasbenih viških se je kolektiv sredi Ljubljane „povzpел“ k množičnosti in enotnosti, ki je zahtevala „osvoboditev“ Slovenije: takrat je bil Janša le povod. Največji del časa pa je bila vendar demokracija solidarnosti in socialnosti: tega, kar slovenskemu ljudstvu po vsem videzu primanjkuje bolj kot voditelj. V štiridesetih letih Slovencem ni manjkalo voditeljev, manjkalo pa jim je socialnosti in solidarnosti.

GRČARICE

Po številu žrtev sicer manjša kot Turjak po svojem pomenu pa svojstvena, ki pada v čas italijanske kapitulacije in dokazuje vso lažnost komunistične „borbe za narodno osvoboditev“, je usoda slovenske postojanke v Grčaricah. Tu je komunistični bes proti vsemu, kar se mu ni hotelo podrediti, v najprisrčnejšem sodelovanju s cesarsko italijansko vojsko in njenim težkim topništvom dokazal, v čem je bistvo njegovega boja. v Grčaricah pa so komunistično - savejske horde, ki so v onemoglem sovraštvu z ogromno številčno premočjo tri dni napadale junaške branilce, ovenčale svojo „vojaško“ tradicijo še z novim „lovorovim listom“. Na njem bo večno neizbrisno zapisano: „Grčarice, 10. X. 1943 — tu smo komunisti zagrešili novo nacionalno izdajo in pogazili svojo vojaško besedo.“

Grčarice, majhno naselje sredi kočevskih gozdov, leže v območju, kjer so potekali stalni premiki komunističnih oddelkov. Ta ogroženi predel naše zemlje, ki je zaradi komunističnih nasilij pred prihodom slovenskih borcev prestal že mnogo gorja, je bil izbran, da idealni junaki pod njegovim nebom store svoje zadnje veliko dejanje v boju za mir, red in svobodo pred nasiljem.

Iz Ortneka so se ti borci dne 3. septembra preselili v Grčarice. Strumni odred je prebivalstvo, ki je bilo rdečih „osvoboditeljev“ že do grla sito, sprejelo z največjim navdušenjem. Ljudje so vedeli, da prihaja pomoč, konec nasilju in ropanju in da bo naselje po dolgem času zopet enkrat svobodno zadihalo.

Ta odred se je nastanil v dveh poslopjih, ki sta bili oddaljeni drugo od drugega približno 500 metrov: v Činkljevi gostilni ter v gozdarski hiši, stoječi pred vasjo, iz katere je bilo moči zaradi njene vzvišene lege obvladovati vso bližnjo okolico. Odred je bil dobro oborožen in pripravljen za dolgo borbo, če bi se ta vodila z običajnimi sredstvi. Zaradi tega so se borci čutili mirne tudi še potem, ko se je komunistični napad na postojanko že pričel. Nihče namreč ni pričakoval, da bo po razsulu cesarske italijanske vojske prišlo do javnega sodelovanja med slovenskimi komunisti ter badoljevci, ki so imeli na svoji vesti neštete požige, umore in preganjanja naših ljudi v dveletni okupaciji.

Tisto, kar se je vsem zdelo nemogoče, tisto, kar so navdušeni pristaši „Osvobodilne fronteslovenskega naroda“ z največjo ogorčenostjo zavračali kot podlo natolcevanje, tisto se je zgodilo. „Slovenski“ komunisti so se kot pravi mednarodni brezdomovinci združili z italijansko kraljevsko vojsko ter s tem pljunili na vse slovenske žrtve, na vse trpljenje našega naroda, ki

je dve leti ječal pod peto promenade cesarske vojske, ki ni imela v sebi niti trohice viteških vrlin, pač pa veliko mero zahrbtnosti in ki je svoje neslavno vojevanje zaključila na način, ki je našel prezir v obeh bojujočih se taborih. Z gornjim dejstvom pa je nastopil v boju tudi nov činitelj — topništvo, ki ga je neprikrivano sodelovanje med slovenskimi komunisti in cesarsko italijansko soldatesko prineslo v novo zvezo. To topništvo je prisililo posadko v Grčaricah, da je morala potem, ko so bile skoraj popolnoma porušene njene postojanke, kloniti.

Glavni rdeči napad na postojanko se je pričel v sredo, 8. septembra. Že dan prej je bilo opaziti veliko pripravljano delavnost komunistov, ki so se začeli zbirati okrog Grčaric ter so postavili tudi več zased. Vendar prvi napad ni uspel, čeprav so komunisti zbrali ogromno silo. V napad so namreč poslali vso 14. „divizijo“, ki je takrat štela nekaj tisoč mož. Obramba Grčaric je bila na višku ter z lahkoto odbijala vse divje napade.

Ker napad sam ni dovedel do uspeha, so komunisti poskušali zlomiti odpor posadke drugače. Žažgali so nekatera poslopja v neposredni bližini glavne postojanke v prepričanju, da se bo požar razširil na utrjeno postojanko samo in tako prisilil njeno posadko k vdaji. Vendar tudi ta načrt spočetka ni imel nikakega uspeha. Veter, ki je pihal vzporedno, je odvrčal nevarnost. Med neprestanim streljanjem so komunisti zažgali nato še cerkev, ki je stala nasproti glavne postojanke. Nevarnost je postajala večja, ker je bila cerkev oddaljena komaj nekaj metrov. Požar je začel ogrožati najprej bunkerje, nato pa glavno poslopje samo. vendar pa je bila posadka pripravljena tudi na to. Kljub dežju krogel in hudemu mrazu je pogasila začetne požare in tako odvrnila nevarnost. Ob tej priliki je bil skozi prsi ustreljen tudi junaški komandant te slovenske postojanke Borut — Koprivica Danilo, ki se je kot odličen strelec nenehoma udeleževal borbe. Odnegli so ga v ambulanto, ki je zaradi hude rane nato ni mogel več zapustiti. Vendar pa je še nadalje vzpodbujal svoje borce in stalno spremljal potek bojev, ki so ponehaval še proti jutru, ko je trdovratna odločnost oblegancev zlomila silo rdečega napada.

Zaradi neuspehov, ki so jih doživeli komunisti prvi dan in prvo noč svojih napadov na Grčarice, so začeli drugi dan stopnjevati svoje napade z uporabo protitankovskih topov, ki so jih ponoči pripeljali v Grčarice. Napadi so bili naravnost peklenški. Regljanje strojnic, eksplozije min in bomb se je mešalo s pokanjem pušk in divjim kričanjem napadajočih banditov, ki so s psovkami in preklinjanjem pozivali „plave pse“ na vdajo. Toda niti protitankovski topovi, niti prve žrtve, ki so jih imeli slovenski nacionalni borci, niso mogle zlomiti odpora ali omajati morale.

Opoldne so poslali komunisti oblegani posadki listek s pozivom na

vdajo. List je bil poln zasramovanj in groženj. Posadka je vdajo odklonila kljub temu, da ji je bilo zamčeno življenje. Po radiu je bila že prej izvedela za kapitulacijo cesarske savojske vojske in slutila je že vnaprej, da pripravljajo rdeči napadalci zahrbtnost. Boj je za hip prestal le takrat, ko so postojanko, ki je bila vedno bolj ogrožena, zapustile žene in otroci, ki so se vanjo zatekli pred napadom. Nato pa se je razbesnel še huje. Trajal je vse dopoldne in bil za napadalce kljub naskoku, ki so ga na postojanko izvedli, prav tako brezuspešen, kot so bili vsi napadi prvega dne.

10. septembra zjutaj se je napad obnovil z vso silovitostjo. Napadale so hkrati vse edinice „14. divizije“. Komunisti so pri napadu začeli uporabljati tudi težke havbice, ki so jim stregli italijanski kraljevski topničarji. Namestili so jih v neposredno bližino postojanke in do tu začeli obdelovati nasprotnike. Merili so kar skozi cev. Zaradi tega so bili skoraj vsi zadetki v polno. Prva granata je porušila skoraj vso steno štabnega poslopja v prvem nadstropju. Kmalu je bila porušena tudi stena v pritličju, ki pa so jo obleganci v toči krogel zasilno znova postavili. Popoldne okrog 4. ure je granata zadela bunker pred poslopjem, v katerem je bil poročnik Kranjc s svojimi soborci. Sila eksplozije in ruševine so stisnile njega in njegove hrabre tovariše, ki so tu našli smrt.

Napad je postajal vedno močnejši. Grmelo je z vseh strani. Preklenski hrup so trgali sovraštva polni izbruhi napadalcev, ki so hoteli za vsako ceno osvojiti postojanko in uničiti njene branilce. Ruševine, ki so jih povzročale topovske granate, so se usipale na junake in obrambni prostor, ki ga je napolnjeval dim iztrebkov ter prah rušeče se stavbe, je postajal vedno bolj omejen. Zaradi pomanjkanja vode ter že dva dni in dve noči trajajoče nepretrgane borbe popolnoma izčrpani branilci so se po dolgem oklevanju, ker ni bilo več izhoda, odločili za vdajo pod pogojem da se z orožjem umaknejo. Ta pogoj so komunisti s častno sprejeli.

Ko pa je bila v znak vdaje razobešena bela zastava, se je začelo tudi najsramotnejše poglavje komunističnega in badoljevskega napada na Grčarice, ki v jarki luči prikazuje vso propalost ter podlost slovenske „narodno-osvobodilne vojske“, ki se nadaljuje nato s kočevskim „procesom“ ter končuje na moriščih pri Mozlju, Grčaricah in Danah na Travnji gori.

Ko se je pokazala zastava, je bil namreč takoj dan ukaz naskok na postojanko. Rdeča „vojska“ je vdrla v postojanko, se vrgla na oblegance, ki so bili že pred tem ustavili boj, ter jih začela zasramovati ter razoroževati. Častna beseda o oboroženem umiku je bila poteptana. Bila je samo sredstvo za doseg namena, kakor je zapisano v komunističnem evangeliju. Borci, ki so sami imeli vse vojaške vrline, so sodili, da jih ima tudi nasprotnik. Bili

pa so kruto prevarani. danes ve vsakdo, kaj pomeni „partizanska častna beseda“.

Hrabri komandant Borut komunistom ni hotel pasti živ v roke. Ko so začeli tollovati razoroževati njegove soborce, ki so kasneje izjavljali, da bi se borili do zadnjega, če bi vedeli, da bodo prevarani, si je sam končal življenje. Ranjenega in s prestreljeno glavo so nezvestnega prepeljali v Ribnico, kjer je po treh dneh v ponedeljek umrl in kjer je tudi pokopan.

Borcem iz Grčaric je bila vsem že vnaprej določena smrt. Povezane kot klavno živino so jih rdeči krvoloki po zavzetju postojanke odpeljali v Jelendol, kjer so jih spočetka hoteli vse postreliti; zaradi novega ukaza pa, ki so ga dobili, so jih nato odvlekli v Dolenjo vas, od koder so jih naslednjega dne povezane z žico odpeljali v Kočevje, kjer se je začela druga in zadnja postaja njihove žrtve za narod.

TURJAK

Očividec, ki je doživel in preživel usodo Turjaka: napad komunističnih skupin s sodelovanjem italijanskih cesarskih bataljonov, pokoljškocijanskih in drugih fantov ter križev pot turjaških branilcev od Turjaka do Velikih Lašč in Kočevja, pripoveduje:

„V četrtek, 14. septembra, so Turjak obkolili komunisti. Okoli 800 ljudi, ki so iskali varstva pri turjaški posadki, je bilo v gradu, ko so začeli komunisti skupno s kraljevimi italijanskimi vojaki oblegati to zgodovinsko trdnjavo.

Komunisti so že v začetku vedeli, da turjaških branilcev ne bo mogoče streti z bojno močjo. Zato so že v četrtek, 14. septembra, začeli z zvijačami, da bi tako premotili posadko, zlasti pa dobili v roke poveljnike. S silo so privlekli v bližino gradu dekleta in sorodnike fantov ter jih pošiljali v grad kot parlamentarce, čes da se hočejo pogajati s posadko. Medtem so komunisti zasedli strateško najvažnejše točke okoli gradu, se zakopali v jarke ter približali tudi z italijanskimi tanki. Z daljnogledom smo kmalu ugotovili v tankih, ki so jih ustavili na določenih mestih, čedno posadko: razkuštrane tovarišice in umazane badočenih mestih, čedno posadko: razkuštrane tovarišice in umazane badoglijevske vojake. Postali smo pozorni.

Komunisti si zdaj še niso upali napasti gradu. Spet so poslali žensko z zastavo in znova prišli s predlogi in celo s pismom, v katerem so ponujali triurno premirje. To je bilo sprejeto. Po posvetovanjih na obeh straneh je

bilo sklenjeno, da se snidejo parlamentarci iz gradu in oni drugi. Poveljstvo turjaške posadke je poslalo parlamentarce, med njim velikolaškega župana Paternosta in še dva druga, ki pa so jih komunisti zavrnil, češ da morajo priti častniki.

Tudi tej zahtevi so turjaški branilci ugodili. Določili so nove parlamentarce častnike: Žuraja, Mikliča in Perneta. Šli so na pogajanja. In zgodilo se je, kar je pač v soglasju z rdečo častjo. Ko so prišli iz gradu, je zaregljala strojnica. Morali so se umakniti nazaj v grad.

Komuniti so se hoteli pogajati samo zaradi tega, da bi pridobili čas in s pomočjo italijanskih cesarskih vojakov sklenili obroč okoli gradu, kakor so to delali tudi drugod: na Blokah, v Begunjah itd. Poveljnik komunistov Pero Popivoda, po rodu Črnogorec, je skušal še nadalje slepiti. Po tem dogodku je poslal z belo zastavo v grad nove parlamentarce s pojanilom, da so streljali na bližajoče se častnike zaradi neljube pomote.

Fantje so držali besedo in znova privolili v pogajanja, do katerih je dejansko prišlo šele naslednji dan. Padli so predlogi: vi ste vojska, mi smo vojska, vi se borite, mi se borimo... itd. Popivoda pa je zahteval odložitev orožja, -popolno vdajo.

Parlamentarci so se vrnili in po razglasitvi uspeha pogajanj je padla skupna odločitev: če je tako, se bomo borili!

„Slovenski poročevalec“ je pisal, da je turjaška „zmaga“ največji uspeh narodno-osvobodilne vojske“. 600 turjaških branilcev in na stotine drugega prebivalstva pa ve, kdo je premagal turjaško posadko in pomagal slovenskim komunistom k temu „uspehu“.

V petek, 15. septembra, so italijanski cesarski vojaki, ki so se dve leti urili v točnem topovskem uničevanju, ko so streljali na naše vasi pod krinko pregajanja komunistov, od 4. do 6. popoldne iztrelili na turjak 395 granat težkega kalibra. Že v začetku so granate uničile zgodovinsko kapelo in zrušile stene v novo postavljenem delu gradu. Branilci so vztrajali kljub trajnemu topovskemu ognju, dimu in dežju strojničnih krogel v gradu.

Fantje so bili pripravljeni na vse, tudi na smrt. Krogel so podirale zid za zidom, rušili so se stropi, dim se je valil po gradu in okoli njega, da nisi videl niti za nekaj metrov naprej razen ognja, ki je objemal grad.

V soboto so komunisti dobili še več cesarskih italijanskih vojakov na pomoč in začeli z načrtnim obleganjem. V gradu pa je v odgovor donela slovenska pesem: „Marširala, marširala“, „Regiment“, „Naprej zastave slave“.

Zidovje se je rušilo, granate so podirale stene. Žužemberška skupina se je brž znašla popolnoma zasuta v eni izmed velikih sob.

Ko je bilo v gradu najhuje, pa je nenadno završalo po hodnikih in dvoranh: „Komunisti so v gradu!“

Izdajstvo je bilo ugotovljeno. Na gradu je nekdo nad prebito odprtino privezal lestev, po kateri so prilezli v grad prvi komunisti.

Komunisti so bili točno poučeni o stanju v gradu. Usodno je bila, da so italijanske granate in mine najprej vnele tisti del gradu, kjer so lesene stopnice. Ta predel gradu je bil kmalu ves v plamenu in zaradi hudega topovskega ognja vsaka obramba v tem predelu nemogoča. Nekaj dni po turjaški žaloigri se je v Ribnici turjaški gostilničar Prajer bahal pred Komunisti: Turjak ne bi bil padel, če bi ne bilo mene!“

Kot domačin je točno poznal grad, obvladal je tudi italijanščino, zato je lahko vestno in natančno poučil italijanske cesarske vojake, da so s svojimi topovi in minami pomagali slovenskim komunistom do „največje zmage v zgodovini“...

Ogenj se je širil in dim je dušil branilce, med katerimi je bilo že precej ranjencev. Slišali so klice napadalcev, ter vedeli so, da je vsako njihovo zagotovilo ničevo.

Ko so zaradi ognja začele eksplozije streliva, je bila stiska najhujša. Komunisti in italijanski cesarski vojaki so že vdrli v grad, pred velika vrata pa so pripeljali tanke in strojnice. Južna grajska stena se je zrušila in pričel se je boj od sobe do sobe.

Na drugem koncu gradu, kjer je bilo že vse v plamenih in fantje niso mogli zdržati niti pol ure, so prosili za vdajo. Vsi izhodi so bili zastavljeni s strojnicami, pred gradom so vozili tanki Viktorja Emanuela.

„Kdor pride z orožjem, bo ustreljen!“ taka je bila zapoved rdečega poveljnika, ko so se vdajali prvi turjaški branilci.

Potem smo prihajali iz gradu drug za drugim. v gradu je ostalo le 35 ranjencev, med njimi bogoslovec Logar Jože iz Vodice, katerega je mina hudo ranila.

Silno smo bili presenečeni, ko smo videli pred sabo le majhno število komunistov, vsi drugi napadalci so bili večinoma sami italijanski cesarski vojaki, ki so se pridružili tolovajem.

Pri ranjencih sta ostala ribniški kaplan Sitar Ivan in velikolaški zdravnik dr. Kožuh. Ko so ju našli pri ranjencih, so vpili nad njima in noben izgovor, da sta le v službi, ni zalegel.

Komunisti so oba odpeljali. Dr. Kožuh je ob slovesu rekel takole:

„Družino imam, dva otroka, ženo. -Če me bodo ustrelili, nič za to! Za pravico smo se borili, za to pa se spleča umreti!“

To so bile poslednje besede človeka, ki naj bi bil izdajalec...

Vseh 35 ranjencev so nato nagnali iz gradu in poveljnik je dejal: „Kdor more lesti, naj pride, drugi pa naj poginejo!“

Ljudje so zbrali poslednje sile in se vlekli na določeni kraj. Ljudstvo, ki je vse to videlo, je jokalo, prinašalo ranjencem sadja, živeža in vode, jih prosilo, naj se umaknejo. Ranjenci so verjeli komunističnim zagotovilom, da pojdijo v bolnišnico, in so ostali. Te so potem vse poklali.

Domačini, ki so bili priče pokolja ranjencev, pripovedujejo o usodnem ponedeljku, 20. septembra:

V ponedeljek zjutraj je prišel pred hišo, v kateri so bili ranjenci, komunistični poveljnik na konju in zaklical: „Kdo je še toliko močan, da sam hodi, naj pride ven!“ Smrtne sence, sestradane in izmučene, so se prikazale pred vežo hiše, pred katero je stal ob konju morilec.

Dekle, ki je prav takrat vodilo ranjenca okrog hišnega vogala in videlo vse to, je s solzami v očeh v kratkih besedah popisalo te grozne trenutke:

„Strašno je bilo! Komandant je stal oholo razkoračen pred hišo in ustrelil vsakega ranjenca, ki se je pokazal v veži.“

Odmevi 3, tabora Slovencev po svetu

Dragi rojaki iz Argentine!

Za nami je 3. tabor Slovencev po svetu.

Na prvem taboru smo obravnavali potrebe Slovencev po svetu. S temi smernicami si je naše društvo načrtno program, ki ga od tedaj izvaja - zlasti skrb za mladino ob pošiljanju učnega gradiva in risank v slovenščini za najmlajše ter organiziranje in vodenje slovenskih maturantov iz Argentine po Sloveniji, letos pa tudi Kanade. Drugi tabor je bil v znamenju 50-letnice povojnega izseljenstva.

Na letošnjem taboru so bili naša skrb Slovenci po svetu, ki bi se radi vrnili. V odboru smo se spraševali, zakaj se je po petih letih demokracije tako malo Slovencev vrnilo „domov“. Povabili smo predstavnike izseljencev, naj razmišljajo o tem vprašanju. Mnogi so poslali svoje odgovore; nekateri tudi navajajo primere, kako so druge države rešile ta

problem. Ker so prispevki zelo zanimivi in — upamo — bodo v prid vsem, ki oblikujejo slovensko prihodnost, smo se odločili, da jih objavimo v našem zborniku (1. in 2. del). Zaposlili smo predstavnike Slovencev po svetu, naj podajo svoja mnenja dr. Peter Urbanc iz Kanade, dr. Edi Gobec iz ZDA, lic. Ivan Korošec iz Argentine, univ. prof. inž. Marjan Magister iz Španije, Franc Šega iz ZDA, Janez Pucelj in Feliks Tavčar iz Nemčije ter Ivan Žigon in Vinko Rizmal iz Avstralije.

Za drugi del delovnega programa smo povabili predsednike šestih političnih strank, ki so v zadnjih letih tako ali drugače dajale izjave o Slovencih po svetu. Na vabilo so se odzvali predsedniki Janez Janša (SDS -Socialdemokratska stranka), Lojze Peterle (SKD -Slovenski krščanski demokrati), Marjan Podobnik (SLS-Slovenska ljudska stranka) in Vitomir Gros (LS-Liberalna stranka); Janez Drnovšek (LDS-Liberarna demokracija Slovenije) in Janez Kocijančič (ZLSD-Združena lista socialnih demokratov) sta svojo odsotnost opravičila. Po izredno zanimivi razpravi, kjer so politiki predstavili svoj program za izseljence, se je razvila razprava, ki jo je vodil gospod Janko Tedeško iz TV3 (celotni program je posnela TV3). Izseljenci so izrazili upanje in željo, da bodo ovire odstranjenje le, če v Sloveniji zavladajo demokratične sile. Želja po predvolilni povezavi vseh strank slovenske pomladi je bil skupni imenovalc sobotnega zasedanja.

Izredno smo zadovoljni z množično udeležbo, z razpravami izseljencev in s političnimi programi, ki skrbijo za izseljence. Bog daj, da bi se kmalu vse to uresničilo in da bi vsi, ki si želijo vrnitve, to čim prej dosegli!

Pod vodstvom igralka Mestnega Gledališča Ljubljane Marjane Klanšek-Jaklič — ki je že zjutraj vodila izseljenski del programa — se je popoldne nadaljeval kulturni program. Nastopil je godalni kvartet bratov Feguš iz Maribora. Ljubljanski mestni svet je ob tej priložnosti poklonil ta nastop vsem zbranim Slovencem po svetu. V režiji pesnika pisatelja Toneta Kuntnerja se je program nadaljeval na temo izseljenstva in ljubezni do domovine. V kombiniranem nastopu Domžalskega komornega zbora in citrarja Tomaža Plahutnika sta igralca Tone in Jernej Kuntner recitirala pesmi pred kratkim umrlega izseljenskega pesnika Franceta Papeža.

Po kulturnem programu smo zaključili 3. tabor Slovencev po svetu v sv. mašo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar ob somaševanju Janeza Riharja, vodja Rafaelove družbe, in Janeza Puclja, vodja Katoliške misije v Evropi.

Naj še omenimo, da se je kljub vsemu nekaj izseljencev oziroma njihovih otrok le vrnilo v Slovenijo. Nekateri so se vrnili oziroma preselili iz slovenske zavednosti in prebivajo v Sloveniji, kakor le zmorejo -tako kot ostali Slovenci. Za prihod ene družine je preskrbela SKD. Mnogo mlajših

je prišlo, ko je Demos poskrbel, da je ministrstvo za šolstvo in šport začelo dodeljevati stipendije tudi za otroke političnega izseljenstva in jim s tem omogočilo študij ali izpopolnjevanje v domovini staršev oziroma njihovih očetinjav. Občine Ljubljana, Kranj, Vrhnika, Krško in stranke LS, SDS, SKD in SLS so vedno finančno podprle razne obiske Slovencev po svetu v Sloveniji, zlasti mladih. Gotovo največja pomoč za mnoge od teh, ki smo se odločili, da ostanemo v Sloveniji, je bila nekdanjega ljubljanskega župana Jožeta Strgarja in predsednika tedanjega izvršnega sveta Marjana Vidmarja, s prizadevanjem svétnika Kogeja in Jožeta Čampa, ko so nam dodelili deset stanovanj z ugodno mesečno najemnino. Vsem tem smo seveda neskončno hvaležni in Bog daj, da bi se vnaprejšim več izseljencev vrnilo domov.

Prsrčnem pozdrav!

za Izseljensko društvo Slovenija v svetu
prof. Pavlinka Korošec Kocmur

Vojaško življenje slovenskih beguncev v Italiji

Pod tem naslovom je revija „Borec“ (letnik XLIII, št. 5) objavila članek Milice Strgar, ki je že napisala tudi nekaj drugih članov o emigraciji, s čemer je, hote ali nehote, „koristila“ tudi emigrantski, „stvari“ sami, saj s temi članki dokazuje, kako zvesto se emigracija oklepa kulture in tradicije svojega naroda.

Rad pa bi se dotaknil poglavja o „vojaškem življenju“ v Italiji, kjer sem bil sam „udeležen“ in me celo poimensko omenja kot urednika revije „Mi na Svet“. Njene informacije so v glavnem sprejemljive, določene stvari pa niso točne in te bi rad popravil:

Naš prehod preko Soče nikakor ni bil nekaj dramatičnega, razen morda tisto uro ali dve v sami Gorici. S položajem v Vipavki dolini smo (slovenski četniki) odšli povsem „rutinsko“, kot smo že dostikrat poprej odšli z ene baze na drugo. Razlika to pot je bila v spoznanju, da je to naš zadnji premik, ker smo že slišali zavezniške to pove.

Tudi dogajanja v Gorici bi le z obotavljanjem klasificiral kot „boje“. Pokalo jeres levo in desno, po dolgem in počez, toda nekega konkretnega „sovražnika“ nismo videli nikjer, partizanska poročila pa pravijo, da nam je pot zastavila prešernova brigada. Rafali so padali na našo kolono z različnih streh, tudi s poslopja neke bolnice, kjer so na balkonih stale ženske v „šlafrokih“ in gledale,

kaj se dogaja. V poslopju pred spomenikom nekega meniha, so bili za barikadami fašisti in tam je posegel v akcijo nas „topiček“ in nam odprl pot naprej.

Tudi preko mostu smo prišli razmeroma brez težav, nakar so ga hrvaški domobranci (od nekod se nam je pridružil en njihov bataljon) vrgli v zrak. Tik potem, ko je most zagrmel, je do njega pripeljal angleški jeep in eden naših vojakov, bil je to nek primorski domobranec, je ustrelil vanj in en Anglež naj bi bil pri tem ubit. O treh partizanih, ki naj bi bili tudi ubiti, ne vem nič in dvomim, da je to točno. Tudi ne vem nič o „slovesnem mimihodu“ v nekem furlanskem kraju. To najbrž ne bo držalo, razen če so bili to Srbi. Korakali smo brez postanka najprej proti Vidmu („kjer nas je čakal Peter Živković s celo divizijo kraljeve vojske“...), potem pa zavili proti Palmanovi in slednjič dosegli Višco. Tam smo naslednji dan oddali orožje. Med slovesnostjo je srbska godba igrala jugoslovansko, angleško in ameriško himno. Oficirji so smeli obdržati osebne revolverje.

O „skorajšnjem začetku spopada med Zahodom in Vzhodom“, so menda res govorili naši oficirji na prvem sestaku z Novo Zelandci, na katere smo naleteli (beri Tolstojevu knjigo), toda moštvo o tem ni bilo obveščeno. Res pa je, da smo pričakovali, da so Britanci prestopili staro mejo in da so v tistem času že v Ljubljani, kar naj bi nam omogočilo skorajšnji povratek.

Iz Višca so nas v nekaj dneh prepeljali v ČESENJO, ne v Forli. Nameščeni smo bili na nekem športnem štadionu in okrog taborišča so korakali britanski kolonijalci (črnci), ki pa so imeli nalogo preprečiti, da bi italijanski komunisti vdrli v taborišče in nam kakorkoli škodovali, NE PA, da bi kdorkoli iz taborišča odšel. To se je dogajalo vsak dan.

Iz Česene so nas odpeljali v Forli, spet na športni štadion, NE v kakšno staro italijansko vojašnico, kot piše Strgarjeva. Morda so bili ta civilni

begunci, ki so kmalu za tem iz Trevisa potovali v Senigalio ali Servigliano. Vsekakor MI nismo bili v nobenem poslopju. V Forli je res prispela polovica pa se je znašla v Vetrinju, odkoder ji „general“ Krenner ni dovolil nadaljevati poti v Italijo in je končala v Rogu. Ves čas našega „vojaškega življenja“ ni napredoval nihče. Edino izjemo predstavlja Jože Melaher, ki je nosil čin narednika, pa je bil po prihodu v Forli povisan v podporočnika iz prestižnega ozira, ker je bil pač komandir zaključene edinice, okrog fantov.

Potem omenja Strgarjeva razne tečaje, predavanje id. Posebej opozarja na radio-telegrafski tečaj. Staro načelo stare jugoslovanske vojske, pa tudi vseh ostalih vojska, je bilo: „Vojnik, kad ne radi, on zlo misli.“ TAKRAT se je tudi nam zdel nesmisel priganjati ljudi na tečaje, na „egzercir“ id., toda kasneje se nam je posvetilo, da so zato obstajali tehni psihološki razlogi. Prvi je bil v tem, da nas je morala komanda nekako zaposliti, ker bi sicer „zlo mislili“. V interesu „komande“ je tudi bilo, da se držimo skupaj, saj v tistih prvih tednih

tudi v Ljubljani niso bili povsem prepričani, da je res „vsega konec“. (Navsezadnje se zdaj izgovarjajo, da je bil prav TO glavni razlog, zakaj so pobili domobrance).

Drugi razlog je postal očiten potem, ko smo v začetku junija izvedeli za usodo domobrancev. Travma je bila strašna. Ljudje doma bi morali pustiti ob strani vse politične in druge ozire in se zamisliti, da bi danes nekdo v treh tednih pobil 12 tisoč Slovencev. Za nas, zunaj, je bil to OSREDNJI dogodek našega življenja in če ga še danes ne moremo pozabiti, ni tako iz sovraštva ali želje po maščevanju, temveč iz enostavnega dejstva, da se je takrat, kar se nas tiče, SVET PODRL! Tečaj, predavanja, kulturne prireditve id. so torej imele povsem špecifičen, terapevtičen namen: pomagati ljudem, da bi pozabili na prijatelje, znance, sorodnike, id., ki so končali v Rogu... Ne spominjam pa se e oficirskega, ne podoficrskega tečaja, čeprav bi se zdela logična v danih okoliščinah.

Izhod iz taborišča je bil svoboden; kadarkoli, kdorkoli je lahko odšel. (Ohrajanje ograj.) Iz tega prvega forlijskega taborišča, so nas 13. junija preselili na nov prostor, ki je bil v resnici žitno polje. V hipu smo ga „poželi“ in postavili zasilne šotore itd. Celó „hiša“ iz z blatom napolnjenih konzerv, je zrasla na tem prostoru...

Šestega septembra 1945, na kraljev rojstni dan, je res rišel v taborišče Miha Krek, v spremstvu kaplana Godine. Toda „paradi“ nista prisostvovala, prišla sta šele popoldne. Imel pa je Krek kratek govor, v katerem je seveda dejal, da še ni vsega konec. Fantje smo po večini molčali, ker nam Krek ni dosti pomenil, eden mojih kolegov pa se je le „zganil“ in ob koncu vzkliknil „Živel dr. Krek“...

Iz Forlija smo konec avgusta tri dni potovali v Eboli. O tej vožnji bi se dal napisati roman... Taborišče je bilo ogromno, nas pa je bilo 20.000, obenem s Srbi sveda. Nameščeni smo bili v britanskih vojaških šotorih, celoten kompleks pa je bil posejan z brezštevilmnimi pločevinastimi barakami t.i. „Quonset huts“, nekatere tako velike, da so bile v njih dvorane, pravo gledališče itd. Seveda smo barantali med seboj za eno in drugo stvar; za kakšno „opremo“ pa naj bi skrbel „poseben rokovallec“, se mi ne sanja. Forli je bil ena sama beračija, v Eboliju pa smo prejeli angleške uniforme, vendar je bilo to razdeljeno pavšalno in POTEM se je razvilo „barantanje“ in zamenjavnje, ker pač ni vsakdo dobil obleke primerne velikosti.

Britanci so tudi zahtevali, da si na hrbte bluz s črno barvo „namalamo“ črko „Y“ (Yugoslav), čemur pa smo se uprli in namesto tega so nam v Salerno izvezli odgovarjajoče grbe, rokav, obenem z oznako „Royal Yugoslav Army“. Angleži so to sprejeli. V vprašanju uniform smo jim bili torej povsem enaki in spet bi lahko navedel celo vrsto anekdot, kako smo nastopali v teh uniformah in mešali Italijane...

Imeni urednikov „Yugoslav Herald“ nista pravilni; naj pa zaenkrat

ostaneta tako, kot sta zapisani. Revija „Mi in Svet“ je bila v resnici „a labour of love“. Celotno izdajo ima Univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Po številkah smo se odločili da jo tiskamo v barvah. Imeli pa smo le starinski „gestetner“, zato smo ga morali ob začetku tiskanja umiti z nafto, (ki je je bilo dovolj) in potem pričeti najprej z rumeno barvo, nato z rdečo, zeleno, modro in nazadnje -črno. Določene strani so šle torej skozi stroj po trikrat ali štirikat, vmes jih je bilo treba sušiti in potem pravilno poravnati, da slike niso bile „premaknjene“. Vse to v eni tistih pločevinastih barak, pri vročini blizu 40 Celzija. Imeli smo bleščeče naštete za bodočnost, ko bomo spet „doma“. Žal je glavni iniciator, Zvone Žitnik, naslednje poletje utonil med kopanjem v nekem namakalnem kanalu zunaj taborišča...

Šole: obstajala je ena začela v Forliju, vodil jo je Ciril Pfeifer, nekajkrat smo nastopili tudi v Eboliju, med drugim z opereto „Fantje na vasi“, v kateri so slovenske narodne pesmi povezane z zgodbo krajskega Janeza, ki gre na fronto, tam izgine in se potem le vrne h koprnečemu dekletu v domačo vas. Za spremljavo smo imeli orkester Sumadijske Divizije (srbski dobrovoljci). Gostovanj iz drugih ali v drugih taboriščih pa NI bilo.

RADIOTELEGRAFIJA: za delovanje radio postaje so potrebni resnični strokovnjaki, ne pa začetniki, ki bi se šele v taborišču nekaj naučili. To je bil samo eden različnih tečajev, poučevala sta dva narednika, ornarista radiotelegrafista. (Strgarjeva namiguje, da smo imeli namen vzpostaviti ilegalne radio-postaje na jugoslovanskih tleh.)

Akademski Klub je bil enoten, se pravi JUGOSLOVANSKI. Slovenski del je res prišel izdajati revijo Mi in Svet, toda, po prvem uspehu, je stvar vzela v roke „vojska“, zato so se tudi pojavili „strokovni“ vojaški članki. Uvodnik, ki gacitira Strgarjeva o tistih, ki „ne razumejo zakaj vstrajamo“ je napisal pok. sodnik dr. Benedik.

Radjska postaja: major Andree, ki jo je vzpostavil v Bariju, NI BIL nikdar v Eboliju, razen morda na obisku. Resnični značaj je postaje, ki naj bi oddajala iz „svobodnih jugoslovanskih planin“, smo odkrili, ko smo na eni prvih oddaj slišati himno „Bože pravde“, kot jo je naš zbor zapel nekaj tednov prej v nekem študiju v Neaplju...

Orožje: seveda ga je veliko ostalo. med Slovenci, morda kakšen revolver, toda Srbi so imeli pri sebi tudi težke minometalce, s katerimi so streljali za „narodne praznike“. neko noč pa so ga uporabili tudi za medsebojno obračunavanje med ljotičevci in četniškimi „cistunci“ (ki so jih nemci zajeli in so prišli v Slovenijo iz nemških taborišč šele v zadnjih tednih vojne). Pri tem je bil en ljoticevec ubit.

Komunistične propagande v Eboliju res ni bilo čutiti, toda k temu je brez dvoma pripomoglo tudi dejstvo, da smo bili tako globoko na jugu Italije. Ko pa so Angleži zahtevali svoboden referendum, na katerem bi ljudje odločili, ali

še hočejo vrniti domov, smo v mestu najeli osleta in mu na hrbet navezali napis: „Samo jaz se hočem vrniti v Jugoslavijo...”

Na splošno bi lahko rekli to-le: Eboli je bil sijajna koncentracija vseh mogočih talentov, umetnikov, politikov, strokovnjakov vseh vrst, profesorjev, pevcev, glasbenikov itd., preskrbljeni smo bili dobro, še bolje pa se nam je godilo kasneje na delovnih mestih v neapeljski okolici.

Ko je bilo te romance konec, spomladi 47, so nas preselili v britansko cono Nemšije. Tudi Strgarjeva zapada v pogosto ponavljano napako: glavnina ni šla v Muenster, v Westfaliji, temveč v MUNSTER-LAGER pri mestu MUNSTER v blizini Lueneburga na severu. Ta napaka se vleče v slovenskem tisku od ene publikacije do druge. DRUŽINE „slovenske armije“ in Sumadijske divizije (Ljotičevci), so bile poslani v Diepholz in kasneje v Lingen na reki Emms. Moštvo IN oficirji, so bili zapeljani v Munsterlager, kjer je bila izvršena dokončna razorožitev, ljudje pa „klasificirani“ pri čemer je bilo pridržanih okrog ducat „črnih“, ki jih je zahtevala od moštva in jih poslali v BOCHOLT v Westfaliji (slovenske), fantje pa so se znali v SEEDORFU pri Zevenu v severni nemčiji. Tam smo ustanovili „Slovensko Pravdo“ in do tam se je potem pričelo razhajanje najprej po Nemčiji, nato v Anglijo in slednjič čez morje.

Naj na koncu povem samo še to: ko smo se odločali med revolucijo, smo dobro vedeli, kako se stvar lahko konča.

Na mislih nam je bila lepša in varna bodočnost našega naroda, na tradicionalnih, krščanskih temeljih. To pa ni narodno izdajstvo. Ta očitek je popolnoma krivičen, ker tega greha nimamo nad seboj. Izdajalec je lahko pet, deset, ne pa 30.000 v enem samem narodu! (Naj tukaj navedem citat, ki sem ga pravtako zasledil v „Borcu“, 1-2-3, XLIII, na strani 80.: Ob množičnem dezertiranju partizanov v Srbiji in Črni gori na stran četnikov, je Tito pisal Mosi Pijadu ...Ni mogoče cele množice ljudi imenovati dezertarje, izdajalce itd...) Bodočnost slovenije smo si pač drugače predstavljali: mi, ki smo sledili kralju, smo (res da naivno) mislili, da je treba samo Lahe in Svabe pognati iz države, pa se bo vrnilo staro življenje... Partizanska stran je bila realnejša in je računala, zdaj, ko je že vse na tleh, pogledimo, če se ne bi dalo kaj spremeniti. **TODA, IDEJA, ZA KATERE UVELJAVITEV JE POTREBNO UBIJATI SOČLOVEKA, NI DOSTI VREDNA. TAKO NAM JE KP vsem potisnila brzostrelke v roke...** Trajalo je 49 let, da se je iskazala resnica. Poleg tega partija leta 41 NI bila narod, pa tudi OFne. Mi Slovenci imamo sploh to megalomansko navado, da se proglašamo za „narod“, če nas pride pet skupaj in se takoj ne stepemo.

Teh popravkov ne gre jemati kot polemiko, sovražno prisnustvo in najmanj kot žaljivko; popravki so dobro namerni. Pavsezadnje, če se že nekaj piše, kar bo brez dvoma služilo bodočim raziskovalcem, naj bodo stvari zapisane tako kot so v križnem ognju ali tako nekako.

P. Borštnik

KOČEVSKI ROG

TU NAM JE LEPO

V dvojnem breznu,
Pod Krenom
in Cinkrižu
nametani na kupe-
trohnimo.

Vse je razbito
in prestreljeno,
vendar nismo umrli
-živimo.

Strte kosti,
blazni kriki,
kosi molitev,
psalmi in bile
in Očenaš;

vse je pomešano
s krvjo, prošnjo
in vzdiki:
„Kriste sliši nas!“
„Marija z Brezij
ostani pri nas!“

Doma plug bo rjav
in njive osat bo prerastel.
Mati -mene so vrgli v zemljo,
nič več domov me ne bo.

Zbogom ti moje deklé!
Sánjala sva o beli obleki,
o šmarnicah in ciklamin.
Najin prvi poljub
je bil -za slovo.

Vse je končano
in znova začeto.
Umiramo sužnji,
izdajalci, zločinci...
Smo seme
boljšemu jutri,
za naroda slavo,
ko bo nasilje

zdivjano,
razklano,
bomo zorili
v ljubezen
in spravo.

Rafali v brezna
so uglasili čas
in bombe
so skale razklale
po nas.

V krvavih kupih teles
so žuboreli študenti.
V tesnem objemu
nad brezni,
so jokále krone dreves.

Potem je vse utihnilo
kakor v grobu.
Potem -nam biló je lepo.

Več ni bilo krvi.
Rane so bile odmev;
v globini brezen
je mir vesolja
uspavanko pel.

Tema je svetila
v biserih,
ki še vedno
po stenah polzé
kakor neizjókane
materine solzé.

Tu nam je lepo.
Tu nas pustite.
Ves čas
čakali smo vas,
da požegnate nas
- naše rjave kosti
in naš grob
- to koščeno
skalnató dno.

Na Spominski proslavi

Člani in prijatelji društva Tabor smo se 15. in 16. junija zbrali na Slovenski pristavi, da se v molitvi spomnimo rajnih domobrancev in obnovimo zvestobo Bogu, narodu in domovini.

Letos smo proslavljali z mešanimi občutki. Na eni strani smo veseli, da je luč prodrla v temo Kočevskega roga in je resnica vstala iz brezna smrti. Za mučence se je tam darovala pogrebna sv. maša. Njih imena so na spominskih ploščah širom Slovenije. Nešteto pričevanj je dokazalo da niso padli v boju z rodniimi brati. Bili so neoboroženi izročeni rabljem. Brez obtožbe, zaslišanja in sodnega postopa so bili zločinsko pomorjeni. Zvesti Bogu so šli z molitvijo v smrt kakor prvi kristjani v Koliseju, ko so zrli v levja žrela. Zaslužili so si mučeniške vence.

Na drugi strani smo pa razočarani, da se je narodna sprava izjalovila. Izredno plodovit zamejski pisatelj Stane Pleško, ki je 26. decembra 1995 umrl v Torontu, je v razmišljanju zapisal: „Tudi je primerno, če si pokličemo v spomin obljube, ki jih je na prvi proslavi v Rogu leta 1990 izrekel predsednik Milan Kukan (bil je 20 let sekretar KPS). Svečano je bral besede iz sv. pisma, obljubljal popravo krivic na državni ravni in narodu dajal besedo, da se kaj takega ne bo nikdar več zgodilo. Iz vsega tega pompa po skoraj petih letih ni bilo nič.“

RODNA GRUDA za junij 1995 je objavila izvlečke iz govorov ob proslavi 50- letnice konca vojne. Nadškof Dr. Alojzij Šuštar je dejal, da „je Slovenska škofovska konferenca 19. aprila sprejela izjavo, v kateri poudarja krščansko dolžnost sprave, kar pomeni „priznanje krivde, prošnjo za odpuščanje in odpuščanje“. Samo tisti, ki je pripravljen sprejeti te tri sestavine za svoj življenski program in jih tudi živeti, lahko prispeva k novemu sožitju v miru, medsebojnemu spoštovanju in ljubezni, ...“ (str. 4)

Milan Kučan je iskal krivdo v sodelovanju z okupatorjem. „V tej vojni smo imeli Slovenci dvojno nesrečo. Tisto, ki nam jo je povzročil okupator, in tisto, ki je bila posledica naših lastnih delitev. Oboje sta še poglobljali obe uničujoči izključujoči ideologiji dvajsetega stoletja, nacifašizem in boljševizem, ki tudi nam Slovincem nista prizanesli. Krvni davek smo plačali obema, pa vendar, kakeršnikoli so bili motivi za sodelovanje z okupatorjem je ta odločitev bila in ostala napačna in je ni mogoče opravičiti. ...“ (ibid.)

„Pismo uredniku“ v isti številki RG je odgovor Kučanu: Vaš uvodnik, marec 1995 „Borci obžalujejo tragične dogodke po končani vojni, priznavajo odgovornost, le-ta pa je bila na obeh straneh. Predstavniki obstoječih begunskih organizacij zahtevajo popravo krivic... ne spregovore pa niti besedice o lastni krivdi, kar je bil glavni vzrok za povojne obračune.“ Odločno protestiram. Grobo je kršeno načelo nestranskeke odprtosti SIM. Vaše trdive so grozotno krivične. Če je kaj jasno za 1941/45, je to, da je glavni in edini krivec za našo

tragedijo rdeči teror, ki je trajal od junija 1941 do julija 1942. Narod je trpel, dokler je mogel.“...

Dr. Peter Urbanč, Toronto, Ont., Kanada (str. 3)

Slovenska tragedija je dosegla kritično točko, ko so februarja 1945 zavezniki v Jalti razpolovili utrujeno in ranjeno Evropo. Jugoslavijo so dodelili sovjetski interesni sferi. Vsi trije zavezniki so podprli nositelje totalitarnega sistema tretje internacionale, s katerimi zanas ni bilo mesta v domovini. Zato smo storili, kar je storilo okrog deset milijonov drugih Evropejcev v istem položaju - iskali smo politično zatočišče v deželah pod kontrolo zahodnih zaveznikov. Večina domobrancev in mnogo civilistov se nas je podalo v Avstrijo na Koroško. Ob prestopu meje smo naleteli na Angleže, položili orožje in prosili zavetišča. Niso nas odklonili. Dovolili so nam začasno bivanje na vetrinskem polju. Bili smo prepričani, da bo mirovna konferenca našla rešitev za naš položaj.

Kersmo poznali Angleže kot „gentlemen and scholars“, smo jim popolnoma zaupali. Upali smo, da iz našega zadržanja uvidijo, da nismo bili nasprotniki zaveznikov.

Vetrinje ni bilo primerno za begunsko taborišče. Sredi maja so Angleži poslali transport civilistov v Italijo. Nato so ukazali domobrancem, naj se pripravijo, da jih bodo po skupinah prav tako selili. Splošno mnenje je bilo, da jih bodo poslali v Italijo. Pozneje se je zvedlo, da so Angleži rekli, da jih bodo poslali „k njihovi narodni vojski“. Tako se je zgodilo, da so jih skrivoma predajali partizanom v Področici.

Kupčija je trajala več dni. Še predno je odšel zadnji transport, se je zvedela resnica. Nekaj vrnjencev je ušlo. Med njimi je bil Dr. Janež, ki je ušel pri Dravogradu. Neka oseba se je res, in se vrnila poročat resnico narodnemu odboru v Celovec in ljudstvu vetrinje. Za domobrance je bilo prepozno. Od zadnje skupine za transport se jih je le nekaj porazgubilo. Civiliste sta rešila primarij Dr. Valentin Meršol in Kanadčan Major Paul Barre.

Trpljenje, mučenje in smrt domobrancev, potem ko so padli v roke „Narodno Osvobodilnih Borcev“, je bilo podrobno opisano večkrat v raznih jezikih. Avtentični popis pokola, kakor ga je pričal Milan Zajec je objavil TABOR za maj-juniji 1995 na straneh 109-118 pod naslovom „Priča iz brezna mučencev“. Milan Zajec je bil predan 29. maja 1945; iz brezna se je rešil 6. junija 1945 okrog devetih zvečer. Iz jame sta se rešila tudi France Dejak in France Kozina. Omenjena številka TABORA je zgodovinarjem na razpolago.

V drugi svetovni vojni je izgubilo življenje 50 milijonov ljudi, kar je štiridesetkrat toliko, kot je v začetku vojne živelo Slovencev v mejah Jugoslavije. Največje izgube so imeli Sovjeti, ki imajo glavno zaslugo za zmago nad Hitlerizmom. Sovjetov je padlo 20 milijonov. V prvih treh mesecih po koncu druge svetovne vojne je „slovenska narodna osvobodilna vojska“ poslala na oni svet trikrat toliko Slovencev, kot jih je padlo na bojiščih v obeh svetovnih vojnah. Tako krutega in nesmiselnega genocida slovenska zgodovina ne

pomni. Samo še Balkanci, ki so pri slovenskem genocidu sodelovali, skušajo slovenskega doseči in prekositi.

Civilizirani narodi imajo zakone in sodišča za obtožbo, zaslišanje, sodbo in kaznovanje ljudi, ki se pregrešijo zoper postave. Mednarodno sodišče v Nürnbergu je sodilo vojne zločince. Slovenci veliko govorijo o človečanskih pravicah. Ko niso mogli več udušiti tuljenja in ječanja množičnih grobov, je bilo treba njih obstoj priznati. Vlada ni obsodila pokolov. Storila je, kar delajo neodgovorne oblasti širom po svetu - zvrnila je krivdo na nosilca, ki mu pravijo v nemščini „Sündenbock“, v angleščini „scapegoat“ in v hebrejščini „sair laazel“; dvainpedeset let stari Tomšičev nemško-slovenski slovar ima izraz „vsegakriv“. Vlada pravi, da je nedolžna ovca, kriv pa je kozel, ki ima roge. Vsegakriv kozel, ki si ga je vlada izbrala, so mrtvi in borci. Ti zadnji so pod pritiskom priznali in obžalovali krivdo, za katero je vlada odgovorna. Za kazen so pretepli kozlovo senco, borci so ostajali narodni heroji - privatizacija ima za kozle prazne jasli.

Množični pokoli v svetu nočejo prenehati. Mednarodne oblasti jih preiskujejo, haaško razsodišče zaseda, a uspeha ni. Podoba je, da hoče svet prisiliti Stvarnika, da sam napravi red, kot je nakazano v Razodetju. On je pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Vsakemu človeku da vest, po kateri sodi njegova dela. Vsak dan stopi pred njegov sodni stol kakih 30.000 duš. Nikomur se ne zgodi krivica. Ko čakamo na sodbo narodov, se moramo zavedati, da bo Stvarnikova kosa požela žito in plevel hkrati...

Slovenci še vedno volijo za svoje voditelje bivše komuniste. Mi spoštujemo vsakega komunisto, ki spozna, da je na krivi poti, pa jo zapusti in poišče pravo. Vemo, da so ljudje nasedali propagandi. Razočaranci so pisali; npr. Milovan Djilas „Novi razred“. Mi ne vidimo ljudem v srca. Sam Bog ve, kolikokrat se je „stara kača, ki se imenuje hudič in satan, ki zapeljuje ves svet“ (raz. 12,9), prelevila. Vsakokratna koža ni zmanjšala kačjega strupa. Mi lahko sklepamo o značaju ljudi po njihovih delih. Gonja proti predmetu o etiki in veri v šolah nakazuje, da so gonilci še vedno na poti prvotnemu cilju rdečih revolucionarjev - uničiti vero in moralo slovenskega naroda. Nasprotovanje Cerkvi je milejše, kot jo je opisal Franc Sodja, CM v knjigi „Pred vrati pekla“, obstaja pa še vedno. Dokler trobijo bajke o narodno osvobodilni vojni in žigosajo vsakogar, ki se ne strinja s komunizmom, za narodnega izdajalca, pač naj ne pričakujejo, da jih bomo prosili odpuščanja. Enosmerna cesta ne vodi k spravi.

V SLOVENCU 26. aprila 96 se na straneh 26-27 Ivan Puc pogovarja s tajnikom vatikanskega Sveta za kulturo. Citiramo odlomek:

Ivan Puc: „Skupina devetih liberarnih razumnikov se je v knjigi „Slovenska smer“ kar temeljito lotila Cerkev. Dobil sem celo vtis, da je Cerkev največja nevarnost za slovensko družbo in državo. Tine Hribar je v pogovoru s soavtorji dejal, da je Cerkev kot voda: če ne dobi posode, se razlije. Cerkev, še pravi Hribar, pri nas nima možnosti, „da bi naredila svetovni potop. Seveda pa stremi k temu cilju.“

Dr. Franc Rode (okrajšan odgovor): „Ko sem bral to knjigo, predvsem pa dele, ki zadevajo Cerkev, sem bil zelo presenečen nad popolnim odklanjanjem krščanstva in Cerkve, ki veje iz izjav Tineta Hribarja, Slavoj Žižka, Dimitrija Rupla in mogoče še katerega od avtorjev. Ti ljudje so po eni strani odtrgani od evropske tradicije, po drugi strani pa strahotno obremenjeni s preteklostjo. — Ko sem prebral izjavo Tineta Hribarja, ki ste jo navedli, sem imel vtis, da za njim vidim Leninov tatarski nasmešek, ki s priprtimi vekami in zoženimi zenicami gleda na Cerkev z nezkončnim prezirom in tudi s strahom. Ker nimajo več na voljo tako imenovanih administrativnih ukrepov, s katerimi so že hoteli uničiti Cerkev, so zdaj izbrali drugo strategijo. Skušajo obujati strah in paniko pred vesoljnim potopom. To je popolnoma nerealno.“

DRUŽINA je 21. aprila 96 objavila članek Marije Vodišek, ki opiše zadržanje bivših OZNOvcev in NOBcev in zaključí: „Ker se preživele ideje komunizma ne povečujejo samo prikrito, temveč tudi glasno, živimo kljub pribojevani demokraciji podaljšano preteklost, ki pa jo moramo na prihodnih volitvah dokončno preseči!“

Nam v zamejstvu tujina nadomešča Mater Slovenijo. Zajemamo iz velikih svetovnih kultur, zraven pa cenimo slovensko kulturno dediščino, ki smo jo s sabo prinesli. Boli nas teptanje slovenskih narodnih svetinj, za katere smo se borili. Smo v podobnem položaju, kot so bili Slovenci v revolucionarnem letu 1848. Ko so ugotovili, da Evropi primanjkuje bratoljubja, so se oprijeli gesla „napredek in prosveta, to naša bo osveta“. Brez puške in Radecki koračnice so šli z „uma svitlim mečem“ veselo na delo. Izoblikovali so materni jezik, širili narodno zavest, spoštovanje do Stvarnika in ljubezniv odnos do ljudi. „Čudo čudovito glej“: Kulturni vrt je cvetel in obrodil obilne sadove. To nas naginja, da se pridružujemo rojakom v domovini, ki so vkljub preganjanju ohranili dovolj vere, da se bore za njeno ohranitev. Skupaj z našimi pokojnimi soborci jih podpiramo.

Škof Alojzij Šuštar je v zgoraj omenjenem govoru dejal: „V teh časih se še bolj zavedamo, kako potrebna je maša in molitev za domovino, ne le danes, ampak vedno znova. Molitev za tiste, ki nosijo odgovornost, ki v politiki, gospodarstvu, kulturi, vzgoji in izobraževanju ter v javnem življenju odločajo o prihodnosti slovenskega naroda.“

V preteklosti smo nekaj desetletij molili po maši za spreobrnjenje Rusije. Čudovito molitev k Materi Božji in Nadangelu Mihaelu je nepolitična in vedno veljavna povsod, kjer brezboštvo ograža vero: „in ti vodnik nebeške vojske, satana in druge hudobne duhove, ki hodijo po svetu v pogubo duš, z božjo pomočjo v pekel pahni.“ Nismo videli uspeha naših molitev, dokler se ni sovjetski kolos sam posebi zrušil, kar je tudi odprlo pot k neodvisni slovenski državi. Boris Kidrič je dal prvobornika za suvereno slovensko državo, univerzitetnega profesorja Dr. Lamberta Ehrlicha umoriti, pa je Ehrlich vseeno zmagal.

Domobranec - J.K.

MNENJA IN DEJSTVA

(Po tiskovnem poročilu dr. Peter Urbanc)

Danilo Slivnik v Magu: Milan Kučan o Depali vasi ni vedel, o mariborskem orožju ni vedel, za ilegalno lastninjenje nikoli ni slišal, o malvezacijah v podjejih Videm, Tam Hit, Safti, ne ve ničesar. Stratka, Kučan je človek, ki nič ne ve.

Naivnost: V Sloveniji se skuša utrditi tezo, da partizani niso vedeli, da gre za zmago revolucije. Partizanske priče pa vedo, da so na terenu vsaj v 48 urah borbe proti spoznali, da je partizanska borba za komunizem in to: po prisegi Stalinu, po prisotnost policijskega komisarja, po akciji proti neoboroženim domačim nasprotnikom, po stalni propagandi proti Cerkvi in „farjem“. Samo norec je lahko še verjel, da gre za narod in svobodo.

Po posredovanju in organizaciji Izseljenska društva „Slovenija v svetu“ v Ljubljani je letos prišlo v Slovenijo 50 maturantov iz Argentine in Kanade na tri tedenski obisk in turnejo po Sloveniji.

„Slovenska izseljenska matica“... da smo izseljenci na dnu socialne lestvice držav, kjer smo naseljeni. Ta kritika je netočna. Po statistikah je dokazano, da izseljenci zaslužijo v prvi fazi 20% več, kot domačini, preje pridejo do premoženja, (tudi zaradi varčnosti). V novih domovinah so enakopravni — srednji, ali celo premožnejši sloj.

I. Cimerman v SIM (slov. izselj. matica) o partizanskih morijah v fojbah: To, da so It. večnji krivci drži, toda ne da se opravičevati lastnega zločina z večjim zločinom nasprotnika. Ugled Slovenije bi se znatno dvignil, če bi Slovenija uradno priznala, kot Nemčija, vsa dviganja in umore pretekle tiranije. To seveda slovenski vladi ne diši, ker bi s fojbami, brezni in kraškimi jamami po Sloveniji podrla mit NOB in priznala resnico partizanskega divjanja za revolucijo in oblast komunizma.

Slovenska levica računa na volitvah z „zvestobo“ partizanov. Ti se sedaj mnogokrat izdajajo za poštene fante in katoličane. O vsem tem med revolucijo niso govorili. No pa sedaj je tistih iz revolucije že zelo malo. Sedaj so novi „majski“ in „pomajski“. Teh je bilo lani junija 42.000; s potrditvijo vlade o privilegijih, so pa decembra istega leta narasli na 47.000!!

Stranke v RS: SKD (Peterle) so zopet pogoreli. Obljubljeno imenovanje za ambasadorja v Nemčiji — Bonnu dr. Petru Vencju se ni uresničilo. „Jesti kašo s komunisti“, komaj ti dovolijo, da lahko skledo polizeže! V septembru bo izredni kongres stranke, z namenom „očiščenja“.

Dve tajnici si lastijo mesto glavne tajnice: Vida Čadonič, Špelič in Hilda Tovšak. SKD plačuje obe Stranka mora imeti dokajšnja sredstva, da si to lahko privošči.

SDSS (Janša) je skrajšala ime SDS. Predlagala je za izseljence dva mandata v Zboru poslancev. SKD je glasovala proti. Predlog je bil zavrnjen.

SKD: „pri sklepanju volilnih koalicij bomo upoštevali spremljivost programov in socialne politike. Za nas bo pomembno kakšno stališče bosta imeli SLS in SDS za EU (Evropsko unijo).

Komentar je program leveice sorodnejši SKD kot Janšev program!

Predvolilno razglabljanje; F. Bevec: Janez Janša je „drzen, narodno zaveden. Ni podlegel komunistični železni disciplini in sklepi poslušnosti. Narod mu je prvo. Zaprla ga je JA zaradi „izdaje“. Reskiral je življenje. Odličen organizator. Vodil je obrambo Slovenije in zmagal. Ima šesti čut nevarnosti za narod. Je najboljši vodja v slovenskem svetu. Spada v vrh svetovnih voditeljev“.

Spomenik dr. Janezu Janežu, so postavili v njegovem rojstnem kraju, pri cerkvi sv. Helene v Dolskem pri Ljubljani. Dr. Janež, politični begunec iz l. 1945, laični misionar, je na Tajvanu (otok Formoza) uspešno izvedel rekordno število operacij. Ob vrnitvi domobrancev iz Vetrinja se je čudežno rešil iz transporta v Pliberku. Zaobljubo, da bo šel v misijone je izvršil v taki meri, da govore o njegovi kandidaturi za svetnika.

Znanstveno poročilo 1929-1955: Po naročilu slovenske vlade ga je Zgodovinski institut pripravil za bodoči zakon o odškodnini za krivice.

Poročilo je ekstremno pristansko: breznarodni komunisti so narodnjaki, rodoljubi domobranci so izdajalci. Vse gre še po partijskih kolesnicah. Primer: Jugoslavija je zaradi spora s Kominformo (1948) izgubila podporo Sovjetske zveze pri določanju etničnih meja.

Dejstva: Z Italjani je Jugoslavija že l. 1947 podpisala mirovno pogodbo.

Avstrijem je Sovjetska zveza zajamčila stare že l. 1944. Za Porabje ni Jugoslavija ni nikoli stavila kakšnih zahtev.

Slovenija bi preživela vojno z manj kot 10.000 mrtvimi, tako pa jih štejemo preko 100.000. Naše etične meje brez komunistov bi bile znatno ustreznejše.

Za tisoče zločinov komunistov še ni ene same obtožnice. Za desni tabor premlevajo Vinka Levstika, kljub dokazu prisilnega lažnega pričevanja. Levstik čaka na proces že 14 let, kar predstavlja svetovni rekord in potrdilo komunistične legitimacije slovenski oblasti!

ČLANOM TABORA

Ker je opazno, da se že nekaj časa z raznih strani delajo poizkusi, pridobiti društva TABOR za sodelovanje pri tej ali oni stranki v domovini Sloveniji, mislim:

Slovensko domobranstvo je v najtežjih letih slovenske zgodovine general Leon Rupnik priklical v življenje kot izraz hotenja vsega protikomunističnega dela slovenskega naroda. Zato so v Slovenskem domobranstvu družno delovali in tudi padali možje in fantje vseh takratnih nekomunističnih pripadnosti v boju proti komunistični revoluciji po vsemu slovenskemu narodu in vsemu civiliziranemu in svobodoljubnemu človeštvu skupnem idejnem vodilu: BOG - NAROD - DOMOVINA.

Ne pozabimo, da so za to idejo umrli tudi tisoči naših po vojni in revoluciji pobitih mučencev!

Posledično se tudi danes nobeno društvo, ki naj bi predstavljalo zgodovinski spomin Slovenskega domobranstva, kot tako ne more vpreči v noben strankarski voz.

Člani naših društev Zveze TABOR pa so seveda povsem upravičeni in svobodni, da se kot posamezniki včlanijo v katerisibodi strankarsko — politično organizacijo, ki se jim zdi, da najbolje zastopa njihovo nekomunistično opredeljenost.

BOG - NAROD - DOMOVINA

Zveza TABOR

Milan Zajec - Predsednik

BELI SPOMINI

Lic. Ivan Korošec je danes nedvomno poznana oseba slovenske protikomunistične zdomske srenje, v tujini in v domovini. V tujini poznajo njegovo ime širom zemeljske oble, koder so raztreseni ostanki slovenske žrtvovane generacije, ker je prisoten v vseh dokazih njene življenjskosti. Od dejavnosti zdomskih združenj in ustanov, preko žive besede neštevilnih govorov, do zapisanih dokazov njegovih načelnih člankov, pesmi in literarnih črtic z zdomskih publikacij, ki širom sveta prilivajo goriva vsa dolga desetletja neugasli bakli pozitivne slovenske miselnosti, ki se hrani

v večnih vrednotah: **Bog, Narod, Domovina**. Celó v desetletja zaslužnjeni domovini njegovo ime še kako poznajo... Saj so ga razobešali kar v razkazovanju „razstave“ svojih gorostasnih laži „muzeja“ na Sv. Urhu; kar pa tega nekoč hrabrega častnika legendarnega Rupnikovega domobranskega bataljona ni zadržalo, da se prav v dneh slovenskega osamosvajanja med prvimi ne bi vrnil domov, da je lahko takoj v usodnih urah petdeset let goljufanemu slovenskemu človeku v vrsti javnih nastopov s kleno, udarno, včasih mehko, včasih pesniško navdihnjeno besedo v imenu desetih tisočev po vsem svetu razkropljenih sinov in hčerá slovenske matere izbruhal toliko desetletij v pest boljševiske zveri stisnjeno, pa prav zato toliko bolj nezadržno poslanico pristne slovenske Ljubezni in Zvestobe.

Da. Takšen je ta nekdanji drobní pobič iz Bizovika pri Ljubljani! — Kako bi ga ne poznali!

Meni je vzbudil pozornost, ko sem pred sedaj že daljnimi enainštiridesetimi leti prebral njegovih deset pričevanjskih črtic izza let bojov proti naskoku mednarodne boljševiske zarote, ki jih je zbral v knjigo in že leta 1955 izdal v Buenos Airesu pod naslovom „**Čas pod streli**“. Potem mi je postal takorekoč vsakdanji lik v letih zdomstva in me ni več presenečal. Kajpak, kar navadil sem se na tega večno nemirnega mladeniča, ki sem ga pač srečaval povsod, kjer je bilo treba kaj napisati ali spregovoriti, podsaviti ramena in poprijeti za neplačano težaško delo na razsežni prahi, ki smo jo orali in se bali za našo skrbno setev Slovenstva v svetu. Pri tolikem delu na vseh popriščih, kjer sem naletel na njegovo ime, so mi njegovi članki, pesmi in črtice, ki jih je tu in tam objavljaj, postali nekaj samoposebi umevnega in jim spričo tolike delavnosti na vseh področjih, kjer sem naletel nanj, nisem posvečal posebne pozornosti...

Na nekem sestanku, kjer smo pred kratkim spet „urejali svet“ in se „prepirali“ o zadevah naše skupnosti, pa je položil predme kar tri svoje knjige, ki so izšle v Ljubljani: „Mrtvim junakom — DOMOBRANCEM!“ posvečenih 37 pesmi „**Z dolge ceste tujine**“ (Izdala in žaložila Družina, Ljubljana, 1994, str. 92); „Moji dobri ženki“ posvečeno zbirko 41 pesmi „**Zakasneli galebi**“ (Izdala in založila Ilex Imper d. o. o., Ljubljana, 1996, str. 79) in „Svojima dvema otrokoma“ posvečenih 37 proz in ena pesnitev pod naslovom „**Beli spomini**“ (Izdala in založila Ilex Imper d. o. o., Ljubljana, 1996, str. 177) se pravi, tri najnovejše knjige.

Toda pred tem so izšle v Ljubljani še naslednje Koroščeve knjige: Ponatis pred 41 leti v Buenos Airesu izišlih črtic „**Čas pod streli**“ (1990); „**Sv. Urh druga plat zvona**“ (1991); „**Prva nacionalna ilegala — Štajerški**

bataljon" (1992) in „Teharje — krvave arene" (1993), ki še niso prišle v moje roke, o katerih pa so v domovini in zdomstvu že poročali drugi; zato se jaz omejujem samo na zadnje tri, ki mi jih je poklonil s posvetilom. (Hvala!)

Z zbirkama pesmi „Z dolge ceste tujine" in „Zakasneli galebi" se lic. Ivan Korošec seveda ne bo zapisal v vrsto klasikov naše dobe, kjer pač nekolebljivo vodi genialni France Balantič. Toda v poplavi pesnikov, ki so se razširili kot glivice po vsem vetu ' ne samo na Slovenskem —, odkar je takoimenovana (samozvana) socrealistična „elita" prekričala vsak klasicizem in ga potisnila v kot, pesem Ivana Korošca plava na površju; pa ne zato, ker je nekdo enigmatično ugotovil, da „je danes več pesnikov kot pismencev sploh" ... Ker pač prevladuje proščen — moderen — stih lahko že vsakdo — „verze kuje" ... Korošec ni „vsakdo"! Njegova notranjost je tako prenapolnjena iz krvi in krivic spočetih navdihov, da ima bralec njegovih pesmi vtis, da bi mu sicer srce počilo, če jih ne bi izbruhal.

Ker mu je komunistična revolucija na Slovenskem prav za časa sovražne okupacije ukradla mladost, ga pregnala v mrzlo tujino, pohodila mlado ljubezen in zmaličila življenje.

Zato je Ivan Korošec še vse bolj bard najtežje dobe slovenskega življenja kot n. pr. dr. Tine Debeljak, ki v svoji mojstrski pesnitvi „Črna maša" svoja velika doživetja in neutešljive navdihe preveč krat zavija v evfemistični izraz; Koroščevo pesem pa je šopek jasnih, naravnostnih prispodob in odkrite besede. Zanj je komunist — komunist... in domobranec — domobranec... Tako naravnost! To sta namreč edini dve veljavni premisi, usodni premisi našega časa in naše tragedije na Slovenskem. Vse drugo so — sicer boleče — postranskosti, ki bodo v tokovih naše zgodovinske usodnosti splahnele.

Seveda! Ivan Korošec je domobranec. Zato nas njegova pesem zagradi. Ker je pristna. Motivi so vzeti iz srčike dogajanj, čustvo je spočeto v polnem doživetju njegove notranjosti, ki jo izraža iskrena, smiselna beseda brez sledu evfemizma, preprosta, tu krepka, tu mehka — a ne solzava — in zato učinkovita. On ne potrebuje nikakršnega na efekt preračunanega upodabljanja; zakaj — tako je bilo!

Kar pa je poglavitno: Korošec nas s svojimi jasnimi, lagodno tekočimi stihmi končno vedno razbremeni v Ljubzen, Dobroto, Pravico in — Resnico.

Zato so ti stih kot naročeno naravnani v bistvo preroda pozverinjenega človeka dvajsetega stoletja nazaj — k božji podobi. Teba jih je samo brati,

brati — in se ob njih zamisliti. So resnično prgišče draguljev, ki jih je s srcem rešil iz smetišča našega časa. —

V knjigi „Beli spomini“ je na 177 straneh zbral 37 sadov svoje proze in za nekakšno pomenljivo poanto na koncu še pesem „Novi rod“. To so kratki prebliski iz njegovih „belih“ spominov v tujini. Če bi zbral vse, kar je kot domobranec v zdomstvu napisal in spregovoril, bi menda težko našel založnika, ki bi mu izdal tako debelo knjigo. Za vzorec pa je tudi ta po obsegu skromna knjiga zadosti. Na drobne koščke razdeljen je v njej vendarle ves Korošec. Pripovednik, pesnik, ideolog, govornik, časnikar... Vsega je v njej nekaj.

Izredno močna je takorekoč reportažna črtica o pomotnem, tragičnem spopadu med dvema domobranskima udarnima bataljonoma v bojih za Belo Krajino pod naslovem „Fata morgana“. Na osnovi resničnega tragičnega spopada je Korošec napisal črtico, s katero se je prekosil. V njej so tako dramatične scene, opisane s tako krepkim prijemom, da ima bralec vtis, kot da je črtica samo odlomek iz epično mojstrskega reportažnega romana. Ima vtis, ki mu zapira dih, ko spremlja do smrti zmučene vojake, kako so v gosti megli videvali celó sanjske privide in jih prikličje nazaj k zavesti samo navdih, da na nasprotni strani ne morejo biti partizani, ki vendar nikdar in nikjer niso bili sposobni sprejeti tako nepopustljive borbe... — Mojstrovina!

V glavnem pa so v tej knjigi zbrani članki, glose in nekateri pomembnejši govori, ki jih je kot domobranec-zdomec govoril ob različnih priložnostih v že osamosvojeni domovini, kjer je v petdesetih letih s komunističnim zastrupljenim mitom poneumljenemu slovenskemu človeku odpiral oči, da bo lažje našel pravilno smer v bodočnost, — ki je: Bog — Narod — domovina. —

Zaključek: Koroščevi „Beli spomini“ so bili potrebni! Kot je naizbežen poantni memento njegove pesmi „Novi rod“ na koncu:

„Ko boste sodili nas
in naš čas,
naj vam bo merilo obsodbe
cena tisočev strtih življenj!

Za nas je bil narod
dražji od smrti.
Zato smo ga branili —

s smrtjo.

Zato smo umirali na debelo,
da vi novi rod živite
in spet gradite
— nove razprtije?"

Vse tri knjige so izredno lično opremljene. — Škoda samo, da je v njih toliko grafičnih napak; nepravilno postavljena ali sploh izpuščena ločila, napačno pisane tuje besede (nemške in španske) z ortografiskimi pomanjkljaji... — Da se v naših več kot skromnih zdomskih okoliščinah moramo (premnogokrat brez uspeha) z zavihanimi rokavi spoprijemati s takšnim stvarmi, je še nekako razumljivo, je pa v domovini, kjer razpolagajo z zadostnimi tehničnimi in literarnimi danostmi, to težko sprejemljivo... Tega pa ni kriv lic. Ivan Korošec. Tudi s temi tremi knjigami lic. Ivana Korošča je zdomska Slovenija doprinesla pristen dokaz svoje življenjskosti.

Dr. Stanko Kociper

Ignac Križman - 80 letnik

Lojza Rigler

Vsak kdor ga pzna, ne more verjeti, da ima mladostni Nace že osemdeset let.

Rodil se je 31.1.1916 v Strugah na Dolenjskem. Od svojega brata se je Nace že kot deček pričel učiti igranja harminija, kmalu pa je sprejet tudi v bratov pevski zbor. V jeseni leta 1937 se je vpisal na glasbeno šolo v Ljubljani, medtem služil v Jugoslovanski vojski, ter leta 1942 zaključil šolanje. v Strugah je opravljal službo organista.

Ker je bil njegov starejši brat upravnik v Strugah pri bombnem napadu ubit, so naprosili Naceta, da je začel poštno prakso v Vidmu Dobrepolje in po opravljenih izpitih v Kočevju, prevzel upravištvo na pošti Struge.

Ob razpadu Italije se je z legisti umaknil v Turjak, odkoder se je po vseh strahotah vrnil domov. Po nekaj mesecih je v Ljubljani stopil v domobranske vrste, ter se z njimi maja 1945 podal na Koroško v Vetrinje. Božja previdnost ga je vodila k dobrim ljudem, ki so mu pomagali, da je dve leti preživel v mali hribovski vasi. Nato je leta 1948

iz taborišča Špital ob Dravi emigriral v Kanado. Z osemdesetimi Slovenci, ki so si delili isto usodo je delal na železnici. Ob večerih nas je družila domača pesem in že jeseni smo pripravili v Torontu prvi koncert in opereto: „Kovačev Študent.“ Nace je v Torontu vodil pevce pri cerkvenem bogoslužju, spomladi leta 1950 pa pripravil drugi uspešni koncert.

Pri zboru sta se našla z altistinjo Zofko Klančar, ki mu je postala dobra žena. Rodilo se jima je pet otrok.

Z vso močjo je zagrabil za delo, ko se je ustanavljala nova župnija Marije Brezmadežne v Novem Torontu. Toda njegova pot je vodila v hamiltanskožupnijo, kjer je župnikoval Dr. L. Tomc. Tam so ga z navdušenjem sprejel in že na prvi Božič so s pomočjo pevcev iz Toronta pevci pod njegovo taktirko zapeli Tomčevo opereto „Slovenski Božič.“ Osem let je Nacetov mešani zbor „Vrba“, na visoki ravni prirejal koncerte v Hamiltonu, Torontu, Montrealu, Clevelandu in Vindsorju. Tam je ustanovil tudi moški zbor „Majolka.“

Njegov sedanji zbor „Fantov na vasi“ je nastal pred dvajsetmi leti na željo odbora Caravan, da bi se kot Slovenci predstavili na vsakdanjih prireditvah. koncert so z veseljem pripravili že prvo Cvetno soboto in to obdržali kot tradicijo. Tudi za zbor je bil večkrat povabljen na slovenske priredtve v vsa okoliška, kakor tudi oddaljena mesta in slovenske pristave.

Ker je Nace, kakor tudi nekaj njegovih pevcev član lovskega društva v Allistonu je že navada, da se za Oktoberfestin na ostalih društvenih prireditvah, pri maši in na plesnem odru razlega pesem Fantov na vasi, ki ponese v slovenska srca košček naše lepe domovine.

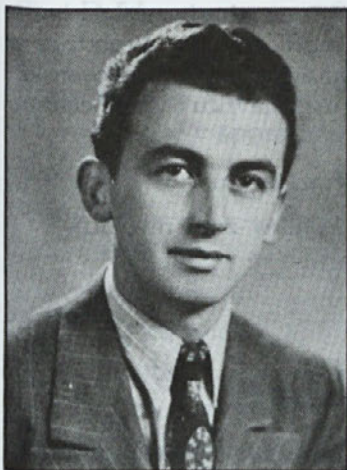
Da ga pevci, prijatelji in poslušalci cenijo in, spoštujejo, so pokazali s tem, ko so mu ob osemdesetem rojstnem dnevu pripravili banket, napolnili dvorano in njemu v čast priredili prijeten večer. Preko petsto ljudi mu je želelo še na mnoga leta. med njimi so mu iskreno čestitali in se mu zahvalili: njegovi zvesti Fantje na vasi, lovci, društvo Holiday Garden, zbor Majolka iz Hamiltona, Clevelandski Fantje na vasi in drugi.

Nace je bil ganjen in obenem presenečen nad toliko pozornostjo. Toda ni kaj, s svojim delovanjem za dobro vsem Slovencem je vse to in še več tudi zaslužil, zato ga je voditelj slavja g. Lojze Rigler povabil že na praznovanje devetdesetega rojstnega dne.

Stane Lamošek

ODŠLI SO a ostajajo med nami

JOŽE ŠKRBEČ

Odšel je dober, zvest, prijatelj, soborec Jože, 10. aprila 1996 po težki bolezni. Kljub vsemu trpljenju in preizkušnjam, skozi katere ga je vodil Bog, je Jože ohranil čudovito veder značaj, dobrega prijateljstva, razumevanja, uslužnosti, vedno razpoložen za dovtype in besede razvedrila.

Jože je bil rojen 22. oktobra 1922 leta v prijaznem Nadleksu naše lepe Loške doline.

Po partizanskem izzivanju okupatorja je tudi Jožeta doletela internacija, ki jo je v lakoti, mrazu in zaničevanju prestajal vse do italjanskega razpada 8. septembra 1943. ne le okupator, tudi domači komunisti, ki so imeli dostop na vse vzvode tudi pri okupatorju, so ga šikanirali in zapostavljali že pri itak skromni hrani, odeji, delu in skopo odmerjenemu počitku. V kazenskem „Campu“ pod fašističnim nadzorstvom so bili „zaporniki“ komunisti svobodnejši in privilegirani od ostale „raje“.

Razpad italjanske vojske je rešil Jožeta internacije. Že med potjo domov je gledal partizansko divjanje v „rekvizicijah“ in prisilni mobilizaciji iztradanih zapornikov. Tudi njega so pahnili med vrste badoljevcev in komunistov za „skupno borbo slovenskega proletariata“.

Blizu doma se je Jože „izgubil“ od „osvoboditeljev“ in srečno dosegel dom.

Ob veselem srečanju pa je že padla senca strahu na domače: „Skrij se in beži, da spet ne padeš v roke boljševikom“. Ko se je Jože vsaj za silo opomogel je vstopil v domobranske vrste na Primorskem. Služil je na raznih postojankah v odgovorni službi.

Ob internacionalni boljševiški okupaciji Slovenije se je umaknil v Italijo v begunska taborišča, od koder je emigriral v Argentino.

Od vsega početka je bil član protikomunističnega društva in naročnik Tabora.

V Argentini se je poročil z marljivo in skrbno Jožico Oman iz zavedne katoliške, protikomunistične družine iz Dev. Marije v Polju.

Bog jima je dal pet otrok, katerim sta nudila narodno in versko vzgojo. Jože se je posvetil zidarstvu. Zgradil si je prijeten dom. V obrti se je osamosvojil in mnogo pomagal z dobredelnim delom pri gradnji slovenskih domov. G. Glavaču v župniji na Calchaquí in g. Mavriču na ruti Beigrano je bil v močna opora.

Bil je zvest član slovenskega doma v Berazateguiu.

Napisal je svoje življensko delo: „Loška dolina -žrtev revolucije“.

Dragi Jože, hvala Ti za vse! Počij v miru!

Korošec

JOŽE KOŠIR

V San Martinu je 31. junija po daljši bolezni umrl naš član in naročnik, soborec Jože Košir. Nova vrzel, ne samo za „Tabor“ -tudi za slovensko srenjo v San Martinu, kamor se je pomeril v šahu s prijatelji, posebno rad pa pred leti umrlim prijateljem, prof. Slavkom Zupanom.

Pokojni Jože je bil rojen 27. februarja 1912 v vasi Podjelše pri Kamniku v številni kmečki družini. Kot najstarejši sin, namenjen za naslednika, je bil poslan na kmetijsko šolo na Grmu, kjer se je spoznal z agronomom inž. Antonom Matičičem, ki je tam poučeval. Ni mu bilo dano, da bi znanje, pridobljeno na Grmu, do kraja uveljavil na kmetiji. Izbruhnila je vojna, sledila okupacija in kaj hitro tudi OF s partizanstvom vred. Jože se je pridružil domobranski posadki v Mengšu, kjer se je boril do odhoda na Koroško. Tam ga je bolezen rešila vrnitve z drugimi v Titovino. Iz Koroške je šel kasneje v Italijo in od tam v Argentino. Tu si je postavil dom in ustanovil družino. Pokojni Jože zapušča ženo Karildo, hčerko Teo in sina Jožeta (Pepita), v Kanadi brata, in sestro Kati, vdovo po Matevžu Potočniku. Vsem naše iskreno sožalje!

Domobranec

DAROVALI SO

TABOR-TISKOVNISKLAD ROŽMANOV DOM

Dragan Lojze	\$ 30,-	Kukovca Peter -	
Šket D. M.	\$ 60,-	Canada	\$ 100,-
Ljerk Urbančič	\$ 60,-	Čepon Anton	\$ 50,-
Franc Koščak	\$ 15,-	Urbančič Ljerk,	
Marija Palčič v spomin		avstral. dol.	50,-
pok. moža	\$ 25,-	Ferdo Martinčič v spomin	
Jože Pust	\$ 5,-	Staneta Pleška	\$ 20,-
Jože Cerar	\$ 15,-	Marija Palčič v spomin	
Ludvik Kastelic	\$ 5,-	pok. Ane Malevič	\$ 20,-
Stane Klemenčič	\$ 100,-	Peter Kukovica	\$ 50,-
dr. Edi Gobec	\$ 20,-	Tinca Fajfar v spomin	
Stane Buda v spomin		pok. staršev in brata ...	\$ 100,-
na pok domobr. narednika		Marija Goršič	\$ 20,-
Staneta Sveté	\$ 50,-	Vinko Pucko	\$ 10,-

Popravek št. 7-8 pravilno družina Fajfar v spomin na pok.
Nežo Potočnik - **pravilno 100 pesov**

*Ljubezen je najvišji in poslednji cilj,
za katerega se bori človek. V tem
je tudi največja skrivnost poezije:*

**REŠITEV ČLOVEKA JE V LJUBEZNI
IN Z LJUBEZNIJO!**

VSEBINA

4. 9. 1946	193
„In večna luč naj mu sveti...“ - A. Škrjanec	196
Govor Milana Zajca na spominski proslavi na Orlovem vrhu	197
Govor na domobranski proslavi „Tabora“ DSPB	
Cleveland - France Krištof	198
Lučka hvaležnosti - Mara Kolmanova	206
Večje ljubezni nima nihče - Albin Avguštin	208
JUNAKOM - SLAVA! - Adolf Škrjanec	210
„Znamenja“ o čudežnem doživetju	211
GRČARICE	213
TURJAK	216
Odmevi 3. tabora Slovencev po svetu - prof. Pavlinka K. Kocmur ..	219
Vojaško življenje slovenskih beguncev v Italiji - P. Borštnik	221
Kočevski Rog - Ivsan Korošec	226
Na spominski proslavi - Domobranec J. K.	227
MNENJA IN DEJSTVA	231
MED NAMI	233
ODŠLI SO a ostajajo med nami	237
DAROVALI SO	III

NAŠA NASLOVNA SLIKA:

Naš prezident general Leon Rupnik ni izpustil nobene priložnosti, da ne bi Vsemogočnega prosil za svetlo bodočnost slovenskega naroda. -

Po njegovi mučeniški smrti je na nas in bodočih rodovih Slovencev, da hvaležno molimo za blaženi počitek njegove plemenite duše. - SLAVA MU!

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619